

IZVJEŠĆE O FINANCIJSKOJ REVIZIJI

JAVNOG PODUZEĆA „MEĐUNARODNA ZRAČNA LUKA – AERODROM MOSTAR“ D.O.O. MOSTAR

2021.

Broj: 01-02-09-11-4-3040-8/21

Sarajevo, srpanj 2022.

SADRŽAJ

I	IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA.....	1
1.	IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA	1
2.	IZVJEŠĆE O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	3
II	REZIME DANIH PREPORUKA	5
III	KRITERIJI ZA FINACIJSKU REVIZIJU	6
IV	IZVJEŠĆE O REVIZIJI	7
1.	UVOD	7
2.	PREDMET, CILJ I OBUJAM REVIZIJE.....	7
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA	7
4.	SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA	9
5.	PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINACIJSKOG PLANA I IZVJEŠĆIVANJE	13
6.	FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	14
6.1	BILANCA USPJEHA	15
6.1.1	Prihodi	15
6.1.1.1	Poslovni prihodi.....	15
6.1.1.2	Ostali prihodi i dobiti	18
6.1.2	Rashodi.....	18
6.1.2.1	Poslovni rashodi	18
6.1.2.2	Ostali rashodi i gubici	22
6.1.2.3	Rashodi na osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravaka grešaka iz ranijih godina	22
6.1.3	Finacijski rezultat.....	22
6.2	BILANCA STANJA	22
6.2.1	Stalna sredstva i dugoročni plasmani	22
6.2.2	Tekuća sredstva.....	25
6.2.2.1	Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	25
6.2.2.2	Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja	26
6.2.3	Kapital.....	27
6.2.4	Dugoročna rezerviranja	28
6.2.5	Obveze.....	28
6.2.5.1	Kratkoročne obveze	28
6.2.6	Pasivna vremenska razgraničenja	29
6.2.7	Popis sredstava i obveza.....	29
6.3	IZVJEŠĆE O NOVČANIM TIJEKOVIMA	29
6.4	IZVJEŠĆE O PROMJENAMA NA KAPITALU	29
6.5	BILJEŠKE UZ FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	29
7.	JAVNE NABAVE	30
8.	SUDSKI SPOROVI.....	32
9.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠĆA	33
V	PRILOG: GODIŠNJA FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	34
	Bilanca uspjeha za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine	35
	Bilanca stanja na 31. 12. 2021. godine.....	37
	Izvešće o gotovinskim tijekovima za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine (Indirektna metoda).....	38
	Izvešće o promjenama na kapitalu za razdoblje koje završava na 31. 12. 2021. godine.....	40

I IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA

Izvješće neovisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvaća reviziju finansijskih izvješća i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA

Negativno mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća **Javnog poduzeća „Međunarodna zračna luka – Aerodrom Mostar“ d.o.o. Mostar (u daljnjem tekstu: Društvo)**, koja obuhvaćaju: Bilancu stanja na 31. 12. 2021. godine, Bilancu uspjeha, Izvješće o novčanim tijekovima, Izvješće o promjenama na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, te Bilješke uz finansijska izvješća, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, zbog važnosti pitanja opisanih u odjeljku *Osnova za negativno mišljenje*, finansijska izvješća ne prikazuju istinito i fer, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Društva na 31. 12. 2021. godine, finansijsku uspješnost, novčane tokove i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvješćivanja.

Osnova za negativno mišljenje

Kao što je navedeno u Izvješću:

1. Na datum bilance nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva shodno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadiivi iznos sredstava manji od njihove knjigovodstvene vrijednosti iskazane u iznosu od 12.650.921 KM, odnosno da su sredstva i finansijski rezultat za 2021. godinu precijenjeni (točka 6.2.1 Izvješća);
2. Prilikom sastavljanja finansijskih izvješća Uprava Društva nije izvršila procjenu, niti objavila značajnu neizvjesnost u vezi stalnosti poslovanja Društva, odnosno nije postupila sukladno MRS-u 1 – Prezentacija finansijskih izvješća. Društvo ostvaruje gubitak u poslovanju, što za posljedicu ima iskazane akumulirane gubitke prethodnih godina od 1.656.383 KM, i što sa iskazanim gubitkom izvještajne godine iznosi 2.559.113 KM. Prihodi od subvencija i donacija veći su od prihoda koje Društvo ostvaruje obavljanjem redovnih poslovnih aktivnosti i iznose 2.250.119 KM, što je 90% ukupno ostvarenih prihoda. Navedeno omogućava Društvu pokriće tekućih troškova poslovanja, od čega samo za plaće i ostala osobna primanja 1.763.858 KM. Ove okolnosti stvaraju sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, što nije objavljeno u finansijskim izvješćima, zbog čega ona nisu sastavljena sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH (točke 6.1.3 i 6.5 Izvješća);
3. Nije izvršena procjena obveza za pokrenute sudske sporove u iznosu od najmanje 75.000 KM, niti je izvršeno rezerviranje sukladno zahtjevima MRS-a 37 – Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna imovina, zbog čega su obveze i troškovi podcijenjeni, a finansijski rezultat precijenjen (točka 8. Izvješća).

Reviziju smo obavili sukladno Zakonu o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvješća*.

Neovisni smo od Društva sukladno ISSAI-ju 130 – Etički kodeks, te etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti sukladno tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše negativno mišljenje.

Ključna pitanja revizije

Osim pitanja navedenih u odjeljku *Osnova za negativno mišljenje*, utvrdili smo da nema drugih ključnih pitanja revizije.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za financijska izvješća

Rukovodstvo Društva odgovorno je za izradu i fer prezentaciju financijskih izvješća, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju financijskih izvješća koja ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz financijska izvješća, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u danim okolnostima.

U sastavljanju financijskih izvješća rukovodstvo je odgovorno za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako rukovodstvo ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje procesa financijskog izvješćivanja koje je ustanovilo Društvo.

Odgovornost revizora za reviziju financijskih izvješća

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su financijska izvješća kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške, kao i izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena sukladno Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utječu na ekonomske odluke korisnika, donesene na osnovu tih financijskih izvješća.

Kao dio revizije, sukladno Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja financijskih izvješća, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog uslijed prevare, veći je od rizika nastalog uslijed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje unutarnjih kontrola;
- stječemo razumijevanje unutarnjih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti unutarnjih kontrola Društva;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi rukovodstvo, zasnovano na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koje mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u financijskim izvješćima, ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo mišljenje. Naši zaključci zasnivaju se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Društvo prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;

- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvješća, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijska izvješća transakcije i događaje na kojima su zasnovana na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u unutarnjim kontrolama, koji su otkriveni tijekom revizije.

Između pitanja o kojima se komunicira s rukovodstvom, mi određujemo ona koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvješća tekućeg razdoblja, i to su ključna revizijska pitanja. Opisujemo ih u izvješću, osim ako zakon ili regulativa sprečava njihovo objavljivanje, ili kada odlučimo, u izuzetno rijetkim okolnostima, da ih ne treba objaviti jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvješćivanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvješćivanja.

2. IZVJEŠĆE O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvješća **Javnog poduzeća „Međunarodna zračna luka – Aerodrom Mostar“ d.o.o. Mostar za 2021. godinu** izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Društva za 2021. godinu sukladne su, u svim materijalnim aspektima, zakonima i drugim propisima koji su definirani kao kriteriji za danu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvješću:

1. U Društvu nije formiran Odbor za reviziju koji razmatra studije rizika i osigurava da interne kontrole budu adekvatne i funkcioniraju kako je predviđeno, što nije sukladno odredbama Statuta i Zakona o javnim poduzećima u FBiH. Pored toga, nije formiran ni odjel za internu reviziju sukladno odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, što je obveza Društva kao subjekta od javnog interesa (točka 4. Izvješća);
2. Trogodišnji plan poslovanja nije dostavljen Uredu za reviziju institucija u FBiH sukladno odredbama članka 22. Zakona o javnim poduzećima u FBiH (točka 5. Izvješća);
3. Društvo, iako je bilo obvezno, nije za sve nabave primjenjivalo odredbe Zakona o javnim nabavama, kao ni odredbe njegovih provedbenih i internih akata, kako bi se osigurala transparentnost i omogućio veći stupanj stvarne konkurencije i efikasnije trošenje javnih sredstava. Također, nije sačinilo izmjene i dopune Plana javnih nabava zbog značajnog odstupanja realiziranih od planiranih nabava (točka 7. Izvješća).

Reviziju usklađenosti izvršili smo sukladno Zakonu o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i ISSAI-ju 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tom standardu detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Neovisni smo od Društva sukladno ISSAI-ju 130 – Etički kodeks, te etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti sukladno tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i dogovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- **Sukladno Statutu Društva, Upravu čine: ravnatelj i izvršni ravnatelj za razvoj Zračne luke – Aerodroma. Odlukama Nadzornog odbora i na temelju suglasnosti gradonačelnika Mostara zaključivani su ugovori s vršiteljem dužnosti ravnatelja u kontinuitetu od lipnja 2020. do lipnja 2022. godine, a posljednjom izmjenom ugovor je produžen do 14. prosinca 2022. godine, ili do okončanja natječajne procedure. S vršiteljem dužnosti izvršnog ravnatelja ugovor je zaključen u studenom 2021. na razdoblje od šest mjeseci, koji je nakon isteka produžen do studenog 2022. godine. Nadzorni odbor je na drugoj redovnoj sjednici održanoj 4. 5. 2022. donio Odluku o raspisivanju javnog natječaja za izbor i imenovanje ravnatelja i izvršnog ravnatelja Društva, ali do okončanja revizije nije provedena natječajna procedura imenovanja Uprave Društva (točka 4. Izvješća);**
- **Društvo je tijekom 2021. i 2022. godine zapošljavalo šest radnika na određeno vrijeme po programu Službe za zapošljavanje HNŽ i primjenom Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Hercegovačko-neretvanskoj županiji. Nakon provedenog natječaja u travnju 2022. godine ista lica su primljena u radni odnos na neodređeno vrijeme (točka 4. Izvješća).**

Naše mišljenje nije modificirano u vezi s navedenim pitanjima.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju financijskih Izvješća, rukovodstvo Društva odgovorno je osigurati da aktivnosti, financijske transakcije i informacije budu sukladne propisima kojima su regulirane i potvrditi da je tijekom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava financijskog upravljanja i kontrole.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje usklađenosti aktivnosti, financijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o financijskim izvješćima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, financijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, sukladne zakonima i drugim propisima kojima su regulirane.

Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Društva, prema definiranim kriterijima, sukladno zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji reguliraju poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu financijskog upravljanja, funkcije unutarnje revizije i sustava unutarnjih kontrola.

Sarajevo, 28. 7. 2022. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić

Dragan Kolobarić

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

Dževad Nekić

II REZIME DANIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKA	POGLAVLJE/ TOČKA
1.*	Uskladiti interne akte sa zakonskim i drugim propisima koje je Društvo u obvezi primjenjivati i donijeti nedostajuće interne akte kojima će se regulirati ključni procesi poslovanja, kako bi se uspostavio funkcionalan sustav unutarnjih kontrola.	4.
2.	Učiniti javno dostupnim informacije o poslovanju, s ciljem dostupnosti i uvida javnosti u rad i trošenje javnih sredstava sukladno Zakonu o javnim poduzećima u FBiH.	4.
3.*	Nadzorni odbor, kao organ upravljanja, treba provesti natječajnu proceduru i izvršiti imenovanje Uprave Društva, te provesti postupak izbora članova Odbora za reviziju, sukladno Zakonu o javnim poduzećima, Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH i Statutu Društva.	4.
4.*	Trogodišnji plan poslovanja sačiniti sukladno odredbama Zakona o javnim poduzećima u FBiH, Zakona o gospodarskim društvima i Statutom, te ga dostaviti Uredu za reviziju institucija u FBiH.	5.
5.*	Sačiniti analizu svih potpisanih ugovora o zakupu u pogledu perioda na koji se zaključuju i cijene zakupa, te shodno utvrđenom poduzeti aktivnosti na ostvarivanju najboljih efekata i ostvarivanja prihoda od sredstava kojima Društvo raspolaže.	6.1.1.
6.	Preispitati opravdanost zaključivanja ugovora o djelu za poslove koji su predviđeni sistematizacijom.	6.1.2
7.	Obrazovanje i stručno osposobljavanje zaposlenih vršiti sukladno odredbama Pravilnika o radu u dijelu donošenja plana obrazovanja i odluka o upućivanju zaposlenika na obrazovanje.	6.1.2
8.*	U narednim razdobljima nastaviti aktivnosti kako bi se na datum bilance izvršila procjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadle vrijednosti takvog sredstva, sukladno MRS-u 36-Umanjenje vrijednosti sredstava i Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH.	6.2.1
9.	Preuzete obveze izmirivati sukladno zaključenom Sporazumu o pozajmici sa Gradom Mostarom.	6.2.5
10.*	Izvršiti procjenu sposobnosti Društva da nastavi poslovati u vremenski neograničenom razdoblju i na osnovu izvršene procjene sačiniti bilješke uz financijska izvješća sukladno zahtjevima MRS-a 1 – Prezentacija financijskih izvješća i Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH.	6.5
11.*	Postupke nabava provoditi sukladno Zakonu o javnim nabavama i Pravilniku o postupku za dodjelu ugovora za usluge iz Aneksa II dio B i ostalim važećim propisima. U slučaju značajnog odstupanja između planiranih i realiziranih javnih nabava blagovremeno sačiniti izmjene i dopune Plana javnih nabava.	7.
12.	Rezerviranja po aktualnim sudskim sporovima vršiti sukladno MRS-u 37 – Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva, s ciljem fer i istinitog prikazivanja financijskog položaja i rezultata poslovanja Društva.	8.

* neimplementirana preporuka iz ranijeg razdoblja (7)

III KRITERIJI ZA FINACIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru financijske revizije provodi reviziju financijskih izvješća i reviziju usklađenosti. Revizija financijskih izvješća i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. financijska izvješća, kao i aktivnosti, financijske transakcije i informacije, sukladni odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje financijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- Međunarodni računovodstveni standardi;
- Međunarodni standardi financijskog izvješćivanja;
- Zakon o gospodarskim društvima;
- Zakon o javnim poduzećima u FBiH;
- Zakon o javnim nabavama;
- Zakon o radu;
- Zakon o zrakoplovstvu BiH;
- Zakon o porezu na dobit;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Uredba o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Hercegovačko-neretvanskoj županiji;
- Statut javnog poduzeća „Međunarodna zračna luka – Aerodrom Mostar“ d.o.o. Mostar; kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV IZVJEŠĆE O REVIZIJI

1. UVOD

Javno poduzeće „Međunarodna zračna luka – Aerodrom Mostar“ d.o.o. Mostar obavlja djelatnost pružanja usluga u zračnom prometu. Zračna luka Mostar otvorena je 1965. godine za civilni zračni promet u zemlji. Status međunarodne zračne luke stečen je 1984. godine, kada je proglašena alternativnim aerodromom za Međunarodni aerodrom Sarajevo tijekom Olimpijskih igara, a po okončanju ratnih deštava ponovno je otvorena za zračni promet 1998. godine. Društvo je 25. 3. 1994. godine upisano u registar kod Općinskog suda u Mostaru Rješenjem broj U/I-542/94 i nakon prvog upisa vršena su usklađivanja upisa u sudskom registru. Posljednja izmjena upisana je 17. 6. 2021. godine i odnosi se na upis vršitelja dužnosti ravnatelja – člana Uprave Društva na razdoblje od 12 mjeseci. Osnivači Društva su Grad Mostar sa učešćem u kapitalu od 7.933.064 KM ili 85,0351% i Zračna luka Zagreb d.o.o. RH od 1.396.096 KM ili 14,9649%.

Djelatnost Društva je obavljanje uslužne djelatnosti u vezi sa zračnim prijevozom, djelatnost od javnog društvenog interesa sukladno Zakonu o javnim poduzećima u FBiH.

Organizacija i obavljanje poslova iz nadležnosti Društva utvrđeni su Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta. Ustrojene su organizacijske jedinice: Ured ravnatelja, Sektor sigurnosti i zaštite na radu, Sektor prometa i usluga u zračnom prometu, Sektor tehnike i održavanja, Sektor ekonomsko-financijskih poslova, Sektor komercijale, Sektor pravnih, kadrovskih i općih poslova i Sektor planiranja razvoja.

Pravilnikom je predviđeno 125 radnih pozicija, bez točno utvrđenog broja zaposlenih na tim pozicijama, a na 31. 12. 2021. godine bilo je 58 zaposlenih.

Sjedište Društva je u Mostaru, Ortiješ b. b.

2. PREDMET, CILJ I OBUJAM REVIZIJE

Predmet revizije su financijska izvješća Društva za 2021. godinu i usklađenost aktivnosti, financijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li financijska izvješća pouzdana i da li bilance u potpunosti odražavaju rezultate poslovanja. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti financijsko upravljanje, sustav unutarnjih kontrola i funkcija unutarnje revizije.

Revizija je obavljena sukladno unutarnjim planskim dokumentima, u razdoblju od prosinca 2021. do srpnja 2022. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu unutarnjih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljem tekstu: Ured) proveo je financijsku reviziju Društva za 2017. godinu, sačinio Izvješće o izvršenoj reviziji i dao negativno mišljenje o financijskim izvješćima i mišljenje s rezervom o usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvješću su dane preporuke s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka. Društvo je postupilo sukladno članku 16. točka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestilo o poduzetim radnjama radi premašivanja nepravilnosti identificiranih u revizijskom izvješću. Uvidom u poduzete aktivnosti, te analizom realizacije danih preporuka, utvrdili smo sljedeće:

Realizirane preporuke

- 1) Društvo je izvršilo usklađivanje Statuta sukladno članku 372. Zakona o gospodarskim društvima.
- 2) Prihodi od primljenih donacija iskazuju se u razdoblju na koje se odnose, sukladno MRS-u 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći.
- 3) Uspostavljene su potpune i pouzdane evidencije sredstava nabavljenih iz donacija radi pravilnog iskazivanja prihoda po osnovu sučeljavanja sa obračunatom amortizacijom tih sredstava sukladno MRS-u 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći.
- 4) Visina boda za obračun plaća definirana je u odluci za obračun plaća.
- 5) Utvrđen je način organiziranja, praćenja i obračuna plaća zaposlenicima.
- 6) Topli obrok obračunava se i isplaćuje u visini propisanoj člankom 75. Pravilnika o radu.
- 7) Rashodi se iskazuju na računovodstvenoj osnovi nastanka događaja u razdoblju na koje se odnose, sukladno paragrafu 27. i 28. MRS-a 1 – Prezentacija financijskih izvješća, i sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH.
- 8) Uspostavljena je pomoćna knjiga stalnih sredstava sa svim potrebnim podacima, sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH.
- 9) Za sva stalna sredstva vrši se obračun amortizacije s ciljem njihove točne i fer prezentacije u financijskim izvješćima, sukladno MRS-u 16 – Nekretnine postrojenja i oprema.
- 10) Obveze se iskazuju u razdoblju na koje se odnose, a kod isknjižavanja obveza osigurana je relevantna dokumentacija na osnovu koje se vrši isknjižavanje.
- 11) Kompenzacije – prebijanje obveza i potraživanja vrši se po ovlaštenju Nadzornog odbora, sukladno članku 42. Zakona o javnim poduzećima u FBiH.
- 12) Osigurane su potpune i pouzdane evidencije svih primljenih pojedinačnih donacija i subvencija i sredstava nabavljenih iz njih, radi pravilnog knjigovodstvenog iskazivanja, sukladno MRS-u 20 – Računovodstveno obuhvaćanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći.
- 13) Odgođeni prihodi po primljenim donacijama, koji se odnose na razdoblje duže od godinu dana, evidentirani su sukladno odredbama Pravilnika o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za gospodarska društva.
- 14) Godišnji popis imovine i obveza vrši se sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH, te su usuglašena knjigovodstvena stanja sa stanjem utvrđenim popisom.
- 15) Planom javnih nabava objedinjene su istovrsne nabave i povezane su sa raspoloživim sredstvima prema Planu poslovanja i izvorima financiranja, sukladno članku 17. stav 3. Zakona o javnim nabavama.

Djelomično realizirane preporuke

- 1) Djelomično je uspostavljen funkcionalan rad organa upravljanja u Društvu jer je imenovana Skupština Društva, Nadzorni odbor i vršitelji dužnosti Uprave Društva. Međutim, radi osiguranja neometanog funkcioniranja Društva sukladno Zakonu o gospodarskim društvima i Zakonu o javnim poduzećima u FBiH potrebno je provesti natječajnu proceduru za imenovanje Uprave i Odbora za reviziju Društva.
- 2) Plan poslovanja sadrži propisane elemente sukladno članku 23. Zakona o javnim poduzećima u FBiH, ali ni u 2021. godini nije ispoštovan članak 24. u dijelu prilagođavanja plana kretanjima na komercijalnom tržištu i dostavljanja Uredu za reviziju institucija u FBiH.
- 3) Skupština Društva razmatrala je plan Društva za 2022. sukladno nadležnostima propisanim Zakonom o javnim poduzećima u FBiH, ali nije razmatran Plan za 2021. godinu.
- 4) Društvo je vršilo usklađivanje Plana poslovanja tijekom godine, ali utvrđena su odstupanja na kraju 2021. za koja nije vršeno usklađivanje plana, kako je propisano člankom 24. Zakona o javnim poduzećima u FBiH.
- 5) Društvo vrši vrijednosno usklađivanje potraživanja na teret rashoda i iskazuje ih u financijskim izvješćima, ali prilikom sastavljanja financijskih izvješća ne primjenjuje u potpunosti Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH, MRS i MSFI.

Nerealizirane preporuke

- 1) Računovodstvenim politikama detaljno urediti sve procese poslovanja, a posebno u dijelu iskazivanja, priznavanja i objavljivanja primljenih donacija od viših nivoa vlasti.
- 2) Poduzeti aktivnosti na ostvarivanju najboljih efekata i ostvarivanja prihoda od sredstava kojima Društvo raspolaže.
- 3) Sačiniti analizu svih potpisanih ugovora o zakupu u pogledu razdoblja na koja se zaključuju i cijene zakupa, te shodno utvrđenom poduzeti odgovarajuće mjere.
- 4) Na datum bilance vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, sukladno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava.
- 5) Bilješke uz financijska izvješća sastavljati sukladno zahtjevima iz MRS-a 1 – Presentacija financijskih izvještaja, i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja.
- 6) Postupke javnih nabava provoditi na način da se osigura pravična i aktivna konkurencija, s ciljem najefikasnijeg korištenja javnih sredstava u vezi s predmetom nabave i njegovom svrhom.

Preporuke za koje nije izvršena ocjena postupanja

- 1) Sistem internih kontrola uspostaviti sukladno Zakonu o financijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.
Društvo nije obveznik primjene Zakona o financijskom upravljanju i kontroli, i nema obvezu da imenuje koordinatora za financijsko upravljanje i kontrolu.
- 2) Ugovore o poslovnoj suradnji zaključivati na način da se osigura uspješno poslovanje i djelovanje u najboljem interesu Društva.
Dana preporuka se odnosila na ugovore vezane za pružanje marketinških usluga, koji više nisu aktivni, a novih ugovora za te usluge nije bilo tijekom 2021. godine.

Nakon izvršene revizije za 2021. godinu dano je ukupno 12 preporuka, od čega je pet novih i sedam preporuka koje su dane u Izvješću o financijskoj reviziji za 2017. godinu (pet nerealiziranih i dvije djelomično realizirane; preporuke koje se odnose na donošenje Plana poslovanja u Izvješću za 2021. godinu sastavljene su u jednu, kao i preporuke vezane za primjenu Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, MRS-a i MSFI-ja prilikom sastavljanja financijskih izvješća).

Postupanje po Pismu rukovodstvu

U tijeku obavljene prethodne revizije konstatirali smo da postoje određene slabosti sustava unutarnjih kontrola, koje mogu uticati na financijska izvješća i pravilnost poslovanja. Putem pisma rukovodstvu koje je dostavljeno nakon obavljene prethodne revizije obavijestili smo o slabostima i dali odgovarajuće preporuke, kako bi se poduzele aktivnosti s ciljem njihovog otklanjanja prije sačinjavanja godišnjih financijskih izvješća za 2021. godinu, i kako se one ne bi ponovile u izvješću o financijskoj reviziji za 2021. godinu.

U pismu rukovodstvu dano je sedam preporuka, od kojih su tri implementirane do dana sačinjavanja izvješća o financijskoj reviziji, dvije djelomično, a za dvije preporuke nisu poduzete aktivnosti.

Revizijom je utvrđeno da je većina preporuka implementirana, čime je uprava pokazala spremnost za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i uspostavljanje sustava unutarnjih kontrola.

4. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA

Cilj sustava unutarnjih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da Društvo u poslovanju upravlja sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da unutarnje kontrole funkcioniraju adekvatno i efikasno, sukladno s važećom regulativom.

Rukovodstvo Društva odgovorno je za uspostavljanje sustava unutarnjih kontrola, radi ostvarenja programskih ciljeva rada. Faktor koji najviše utječe na funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola je povoljno kontrolno okruženje, koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacijsku strukturu, način rukovođenja, prenošenje ovlaštenja, vrednovanje rezultata rada, sustav nagrađivanja i poštivanje zakonskih propisa.

Revizijom je izvršeno ispitivanje sustava unutarnjih kontrola, kako bi se procijenila tačnost i pouzdanost podataka na kojima se baziraju financijska izvješća i njihova usklađenost s važećim zakonskim i drugim propisima. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacijske strukture i donošenje kvalitetnih internih akata. Organizacija Društva utvrđena je Statutom iz 2018. godine (Izmjene i dopune Statuta iz 2021. godine) koji je donijela Skupština Društva, a detaljno je razrađena Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta (2018. godina). U tijeku 2021. godine za osam zaposlenika je prestao radni odnos, od kojih je šest zaposlenika koji su bili primljeni tijekom 2020. godine po programu Službe za zapošljavanje HNŽ. Nakon isteka ugovora zaključenih po programu Službe za zapošljavanje (30. 9. 2021. godine), vršitelj dužnosti Društva je donio Odluku kojom se odobrava sklapanje ugovora o radu na određeno vrijeme za pet zaposlenika u trajanju od 90 dana (od 1. 10. do 29. 12. 2021. godine). Člankom 6. stav 1.b. Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Hercegovačko-neretvanskoj županiji propisano je da se izuzetno prijem u radni odnos može vršiti bez provedene procedure obveznog javnog oglašavanja u slučaju kod prijema u radni odnos na određeno vrijeme najviše do 90 dana, jednokratno u tijeku jedne kalendarske godine za jedno radno mjesto. Temeljem Odluke vršitelja dužnosti ravnatelja Društva ponovno je u 2022. godini izvršen prijem šest zaposlenika na razdoblje od 90 dana (od 4. 1. do 3. 4. 2022. godine). U veljači 2022. godine raspisan je Javni natječaj za prijem šest zaposlenika u radni odnos na neodređeno vrijeme uz probni rad od tri mjeseca, nakon kojeg su 8. 4. 2022. godine zaključeni ugovori o radu na neodređeno vrijeme, za sistematizirana radna mjesta: stručni suradnik za radne odnose, personalnu evidenciju i stručno osposobljavanje kadrova, tehnolog prometa, rukovatelj aerodromskom opremom, referent putničkog prihvata i otpreme, čistačica i automehaničar. Uvidom u dokumentaciju vezanu za provođenje natječaja za zapošljavanje nisu utvrđene nepravilnosti, jer se zapošljavanje na 90 dana vršilo u različitim kalendarskim razdobljima (2021. i 2022. godina), iako se radilo o istim zaposlenicima kojima su prethodno istekli zaključeni Ugovori o radu.

S ciljem uspostavljanja funkcionalnog i efikasnog sustava unutarnjih kontrola Društvo je usvojilo određeni broj internih akata i procedura za postupanje zaposlenika u obavljanju poslova i radnih zadataka. **Međutim, konstatirali smo da pojedini akti nisu doneseni, a sljedeći interni akti nisu usklađeni s izmjenama i dopunama zakonskih i ostalih propisa, usvojenim međunarodnim računovodstvenim standardima i međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja koje je Društvo u obvezi primjenjivati, kao što su: Pravilnik o računovodstvenim politikama, Pravilnik o financijskom poslovanju i Pravilnik o blagajničkom poslovanju.** Navodimo primjer Pravilnika o računovodstvenim politikama kojim nije opisano priznavanje prihoda temeljem nabavljenih sredstava iz donacija sukladno MRS-u 20 – Računovodstveno obuhvaćanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći, niti je regulirano priznavanje prihoda sukladno MSFI-ju 15 – Prihodi od ugovora s kupcima. Također, Pravilnikom nije regulirano knjigovodstveno iskazivanje i vrijednosno usklađivanje potraživanja, kao i ispravke vrijednosti i otpis potraživanja. Društvo nema usklađen Pravilnik o blagajničkom poslovanju sa Uredbom o uvjetima i načinu plaćanja gotovim novcem, niti donosi odluke o visini blagajničkog maksimuma sukladno članku 7. Uredbe o uvjetima i načinu plaćanja gotovim novcem. U Društvu nije donesen akt o korištenju sredstava za reprezentaciju.

Pored toga, dijelovi Pravilnika o radu su Pravilnik o plaćama i Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji, koji nisu međusobno usklađeni. Pravilnikom o plaćama radna mjesta se razvrstavaju u šest grupa za koje su utvrđeni su koeficijenti u rasponu od 1,5 do 5, u ovisnosti o stupnju stručne sprema, a Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta predviđeni su nazivi radnih mjesta sa opisom poslova i potrebnim uvjetima za to radno mjesto. Međutim, u Pravilniku o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta ne može se utvrditi kojoj grupi složenosti poslova odgovara određena radna pozicija. Isto tako, sistematizirano je 125 radnih mjesta, bez točno utvrđenog broja izvršitelja po radnim mjestima.

Ne možemo potvrditi da je uspostavljen adekvatan sustav unutarnjih kontrola u svim procesima poslovanja, što je za posljedicu imalo konstatirane nalaze u Izvješću o reviziji financijskih izvješća Društva.

Preporuka:

- **uskладити интерне акте са законским и другим прописима које је Друштво у обвези примјенјивати и донјети недостажуће интерне акте којима ће се регулисати кључни процеси пословања, како би се успоставио функционалан систем унутарних контрола.**

Sukladno članku 1. Zakona o dopunama Zakona o javnim poduzećima u Federaciji BiH,¹ Društvo je obvezno objavljivati informacije o financijskom poslovanju na Internet-stranici kako bi ih učinilo dostupnim javnosti. **Uvidom u Internet-stranicu Društva utvrđeno je da nema objavljivane informacije o financijskom poslovanju propisane Zakonom.**

Preporuka:

- **učiniti javno dostupnim informacije o poslovanju, s ciljem dostupnosti i uvida javnosti u rad i trošenje javnih sredstava sukladno Zakonu o javnim poduzećima u FBiH.**

Organi Društva

Sukladno Zakonu o javnim poduzećima u FBiH, organi Društva su: Skupština, Nadzorni odbor i Uprava kao organi upravljanja i Odbor za reviziju.

Skupštinu Društva čini predstavnik – opunomoćenik osnivača Društva, sa glasačkom moći razmjerno učešću u osnovnom kapitalu Društva. Grad Mostar je imenovao za punomoćnicu Ivanu Marić. Tijekom 2021. godine održana je jedna sjednica, na kojoj se raspravljalo o: donošenju odluke o razrješenju članova Nadzornog odbora zbog isteka mandata, donošenju odluke o imenovanju vršitelja dužnosti članova Nadzornog odbora i usvajanju izmjena i dopuna Statuta Društva. Na XII. redovnoj sjednici Skupštine Društva od 24. 5. 2022. godine donesene su Odluke o usvajanju godišnjih izvješća Društva (Financijska izvješća i Izvješće neovisnog revizora) za 2015., 2016., 2018., 2019., 2020., 2021. godinu, Odluka o pokriću gubitka ostvarenog po obračunu za 2021. godinu, Odluke o usvajanju revidiranog Trogodišnjeg plana poslovanja za razdoblje 2019. – 2021. godine i Odluka o usvajanju Trogodišnjeg plana poslovanja za razdoblje 2022. – 2024. godine.

Nadzorni odbor sastoji se od tri člana, od kojih su dva predstavnici državnog kapitala koje imenuje Grad Mostar, a treći je predstavnik kapitala Zračne luke Zagreb. Tijekom 2021. godine dužnost Nadzornog odbora obavljali su članovi nakon isteka mandata (Draženko Vrljić i Damir Vince koji su Odlukom Skupštine Društva razriješeni 2. 9. 2021. godine) i vršitelji dužnosti imenovani u rujnu 2021. godine na razdoblje od tri mjeseca (Igor Lončar, Irfan Ćorić i Damir Vince), a Grad Mostar, kao osnivač, proveo je u studenom javni natječaj za izbor i imenovanje dva člana Nadzornog odbora. Tijekom 2021. godine održano je deset sjednica Nadzornog odbora, na kojima se, između ostalog, razmatralo o: suglasnosti za potpisivanje ugovora o javnim nabavama, usvajanje izvješća o utrošku sredstava tekućih transfera, usvajanju Elaborata o izvršenom popisu stalnih sredstava, sitnog inventara, novčanih sredstava, potraživanja i obveza na 31. 12. 2020. godine, usvajanje godišnjeg obračuna za 2020. godinu, donošenje prijedloga odluke o pokriću gubitka ostvarenog po obračunu za 2020. godinu, donošenje odluke o davanju suglasnosti na izmjene Plana poslovanja i Plana javnih nabava, odluke o produljenju mandata vršioca dužnosti Uprave, i ostala tekuća pitanja.

Nakon okončanog natječaja tijekom 2022. godine imenovan je Nadzorni odbor sukladno Odluci o vršenju ovlasti organa Grada Mostara u gospodarskim društvima sa učešćem državnog kapitala, koju je donijelo Gradsko vijeće grada Mostara,² u sastavu: Zijo Isić i Igor Lončar ispred Grada Mostara i Damir Vince ispred Zračne luke Zagreb, na razdoblje od četiri godine. Člana Damira Vincea imenovala je Zračna luka Zagreb u travnju 2022. godine. Članovi Igor Lončar i Zijo Isić imenovani su na osnovu prethodne suglasnosti Grada Mostara od 17. 2. 2022. godine.

¹ „Sl. novine FBiH“, br. 109/12

² „Sl. glasnik Grada Mostara“ br.7/21

Upravu Društva čine: ravnatelj i izvršni ravnatelj za razvoj zračne luke – aerodroma. Odlukom Nadzornog odbora od 2. 6. 2020. godine za vršitelja dužnosti imenovan je Ivan Ljubić, kojemu je 22. 6. 2021. godine produžen mandat vršitelja dužnosti do 14. 6. 2022. godine, odnosno do okončanja natječajne procedure za izbor i imenovanje. Gradonačelnik Grada Mostara donio je 6. 6. 2022. godine Odluku o davanju prethodne suglasnosti za imenovanje vršitelja dužnosti člana uprave Društva Ivana Ljubića, do okončanja natječajne procedure, a najduže na vremensko razdoblje do šest mjeseci.

Ibrica Berberović imenovan je 5. 11. 2021. godine za vršitelja dužnosti Izvršnog ravnatelja do okončanja natječajne procedure, odnosno na razdoblje od šest mjeseci, a istom Odlukom Nadzornog odbora od 4. 5. 2022. godine produljen mu je mandat na razdoblje od šest mjeseci.

Na drugoj redovnoj sjednici Nadzornog odbora, održanoj 4. 5. 2022. godine, donesena je Odluka o raspisivanju javnog natječaja za izbor i imenovanje ravnatelja i izvršnog ravnatelja Društva.

Naime, vršitelj dužnosti ravnatelja imenovan je u lipnju 2020. godine, na razdoblje od šest mjeseci, nakon čega su mu ugovori produživani sve do 14. prosinca 2022. godine, ili do okončanja natječajne procedure. Također, sa vršiteljem dužnosti izvršnog ravnatelja ugovor je zaključen u studenom 2021. godine na razdoblje od šest mjeseci, koji je nakon isteka produžen ponovno na šest mjeseci, a Odluka o raspisivanju natječaja za imenovanje Uprave donesena tek u svibnju 2022. godine.

Do okončanja revizije Nadzorni odbor nije proveo natječajnu proceduru za imenovanje Uprave Društva, što je bio u obvezi sukladno članku 12. Zakona o javnim poduzećima u FBiH i članku 41. Statuta Društva.

Sukladno Statutu Društva, **Odbor za reviziju** je nadležan za imenovanje vanjskog revizora, imenovanje ravnatelja Odjela za internu reviziju na temelju javnog natječaja, razmatranje godišnje studije rizika i plan revizije u kojima su prikazane pojedinosti u pogledu rizičnih područja i revizija koje će se izvršiti, osigurava da odjel interne revizije izvršava svoje obveze sukladno planu revizije i međunarodnim računovodstvenim standardima, priprema i predlaže procedure koje trebaju minimizirati rizik od prekršaja, predlagati računovodstvene politike i osigurati primjenu MRS-ova, osigurava da interne kontrole u Društvu budu adekvatne i da funkcioniraju kako je predviđeno, osigurava da odjel interne revizije obavlja svoje obveze sukladno međunarodnim revizijskim standardima te da podnosi Nadzornom odboru sažete mjesečne izvještaje o svojim sastancima svakog mjeseca, pripreme i sazivanje sjednica, način rada i odlučivanja, sačinjavanje preporuka i izvješća i druga pitanja značajna za rad Odbora za reviziju, sukladno zakonu i drugim propisima, Statutom i općim aktima Društva. Statutom je propisano da se Odbor za reviziju sastoji od tri člana koji se biraju putem javnog natječaja. **Također, člankom 27. Statuta Društva je propisano da Skupština odlučuje o imenovanju Odbora za reviziju.**

Odbor za reviziju nije formiran nakon što je prethodnom istekao mandat u 2017. godini. Navedeno nije sukladno članku 26. Zakona o javnim poduzećima u FBiH, članku 84. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, te člancima 25., 34. i 50. Statuta Društva. Sukladno Statutu Društva Nadzorni odbor provodi postupak izbora kandidata i podnosi prijedlog Skupštini Društva za imenovanje predsjednika i članova Odbora za reviziju, što nije izvršeno u tijeku obavljanja revizije.

Tijekom revidirane godine nije provedena natječajna procedura za imenovanje Uprave Društva, niti je formiran odbor za reviziju koji razmatra studije rizika i osigurava da interne kontrole budu adekvatne i funkcioniraju kako je predviđeno Statutom. Također, nije formiran ni odjel za internu reviziju sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH, što je obveza Društva kao subjekta od javnog interesa.

Preporuka:

- **Nadzorni odbor, kao organ upravljanja, treba provesti natječajnu proceduru i izvršiti imenovanje Uprave Društva, te provesti postupak izbora članova Odbora za reviziju, sukladno Zakonu o javnim poduzećima, Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH i Statutu Društva.**

Interna revizija

Društvo nema uspostavljen odjel za internu reviziju, što je sukladno članku 27. Zakona o javnim poduzećima u FBiH, uzimajući u obzir da je broj radnika manji od 100. Međutim, prema navedenom članku Zakona, a uzimajući u obzir broj radnika, Društvo je bilo dužno formirati odbor za reviziju, koji razmatra studije rizika i osigurava interna revizija izvrši plan revizija i da interne kontrole budu adekvatne i da funkcioniranje kako je predviđeno, što je propisano Statutom Društva. Također, Društvo je kao subjekt od javnog interesa, sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH, obvezno uspostaviti i osigurati funkcioniranje odjela interne revizije i obvezno je imati u radnom odnosu najmanje jednog ovlaštenog internog revizora, s važećom licencom. Člankom 56. Statuta propisano je da će Društvo, kad se ostvare zakonski uvjeti, ustrojiti odjel za internu reviziju.

5. PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINACIJSKOG PLANA I IZVJEŠĆIVANJE

Trogodišnji plan poslovanja za razdoblje 2019. – 2021. godine sačinjen je u siječnju 2019. godine, na koji je Nadzorni odbor dao suglasnost u lipnju 2020. godine. Polazište za sačinjavanje trogodišnjeg plana jeste analiza poslovanja iz prethodnog razdoblja i procjena za nadolazeće razdoblje. Trogodišnji plan sadrži opće podatke, analizu trenutnog stanja i problematiku poslovanja, opće ciljeve poslovanja i finacijski plan. Opći ciljevi poslovanja odnose se na praćenje realizacije ugovora i nastavak pregovora za zaključivanje novih ugovora, plan zapošljavanja po sektorima i kadrovske politike, učešća na sajmovima, marketinške aktivnosti i edukacije zaposlenih. Finacijski plan poslovanja za razdoblje 2019. – 2021. godine sadrži plan prihoda, plan rashoda i troškova, sa projekcijom rezultata poslovanja, te podatke o kapitalnim izdacima i investicionim aktivnostima.

Zbog utjecaja pandemije COVID-19 na smanjenje realizacije planiranih aktivnosti i rezultata poslovanja, rebalans Trogodišnjeg plana vršen je više puta, kao i rebalans godišnjeg plana poslovanja za 2021. godinu.

Prvim Rebalansom trogodišnjeg plana poslovanja (rujan 2020. godine) planirani su prihodi za 2021. godinu u iznosu od 7.037.021 KM, a rashodi u iznosu od 5.586.600 KM uz planirani dobitak u iznosu od 1.450.421 KM. Na temelju njega sačinjen je Plan za 2021. godinu, na koji je Nadzorni odbor dao suglasnost 30. rujna 2020. godine. Planirani su prihodi od redovnih aktivnosti u iznosu od 483.000 KM, prihodi od subvencija u iznosu od 6.470.000 KM i ostali prihodi u iznosu od 84.021 KM. Poslovni rashodi planirani su u iznosu od 5.554.600 KM, finacijski rashodi 15.600 KM i ostali rashodi 26.400 KM.

Vlada FBiH je na sjednici 25. 3. 2021. godine donijela odluke kojima su predviđene subvencije za tekuće troškove u iznosu od 1.000.000 KM, kapitalni transfer u iznosu od 500.000 KM i subvencije za unapređenje avioprometa u iznosu od 2.000.000 KM, nakon čega je Društvo izvršilo izmjene godišnjeg plana poslovanja. Tako su planirani prihodi u iznosu od 3.937.021 KM (poslovni prihodi 3.920.000 KM i ostali prihodi 17.021 KM). Izvršene su i korekcije rashoda za 2021. godinu koji su planirani u iznosu od 4.086.600 KM, te je predviđen **gubitak u iznosu od 149.579 KM.**

U studenom 2021. godine ponovno je izvršen rebalans trogodišnjeg plana, kojim su izvršene korekcije prihoda od 2.891.524 KM i rashoda od 3.513.730 KM, uz planirani gubitak u iznosu od 622.206 KM, na temelju čega je izvršen i rebalans plana za 2021. godinu.

Člankom 27. Statuta propisano je da Skupština Društva odlučuje o donošenju trogodišnjeg plana poslovanja, odnosno revidiranog plana poslovanja Društva. Također, prema članku 6. i 23. Zakona o javnim poduzećima u FBiH, Skupština donosi Odluke o trogodišnjem planu poslovanja i revidiranom planu poslovanja.

Trogodišnji i godišnji plan poslovanja i sve rebalanse planova Skupština nije razmatrala, što nije sukladno članku 6. Zakona o Javnim poduzećima u FBiH i Statutu Društva.

Planirani i ostvareni pokazatelji iz financijskog plana daju se u tabeli:

R. br.	Pozicija	Ostvareno u 2020. god.	Plan za 2021. god.	Revidirani plan (studen 2021. god.)	Ostvareno u 2021. god.	Indeks (6/3)x100	Indeks (6/5)x100
1	2	3	4	5	6	7	8
I	Prihodi	3.516.912	7.037.021	2.891.524	2.503.324	71	87
II	Rashodi	4.344.868	5.586.600	3.513.728	3.406.054	78	97
III	Dobit (Gubitak)	(827.956)	1.450.421	(622.204)	(902.730)	-	-

Ukupno ostvareni prihodi iskazani su u iznosu od 2.503.324 KM i manji su u odnosu na planirane za 388.200 KM, a u odnosu na prethodnu godinu za 1.013.588 KM, budući da su u prethodnoj godini ostali poslovni prihodi, koji se najvećim dijelom odnose na prihode od subvencija i donacija, bili znatno veći. Najznačajniji prihodi ostvareni su po osnovu primljenih subvencija u iznosu od 2.250.119 KM.

Ukupno ostvareni rashodi iskazani su u iznosu od 3.406.054 KM i manji su u odnosu na plan za 107.674 KM, a u odnosu na prethodnu godinu za 938.814 KM. Najznačajniji troškovi odnose se na troškove plaća i ostalih osobnih primanja u iznosu od 1.763.858 KM i amortizacije u iznosu od 1.106.296 KM.

Uprava Društva je bila dužna izraditi i nadgledati realizaciju trogodišnjeg plana poslovanja, i dostaviti ga Uredu za reviziju institucija u FBiH, nadležnom ministarstvu i općinskom organu uprave, sukladno članku 22. Zakona o javnim poduzećima u FBiH.

Nismo se uvjerali da je Društvo prilikom sačinjavanja revidiranog plana izvršilo uravnoteženje prihoda i rashoda s obzirom na to da je planiran gubitak u iznosu od 622.206 KM, a na 31. 12. 2021. godine iskazan je gubitak od 902.730 KM. Iako je u rebalansu plana poslovanja navedeno da je potrebno provesti mjere štednje koje podrazumijevaju smanjenje utroška financijskih sredstava, nisu predložene konkretne mjere, niti je Uprava donijela odgovarajuće odluke kojima bi se ostvarile uštede i smanjili troškovi, posebno uzimajući u obzir članak 2. stav 1 Zakona o gospodarskim društvima, prema kojem je gospodarsko društvo pravno lice koje samostalno obavlja djelatnost proizvodnje i prodaje i pružanja usluga na tržištu radi stjecanja dobiti.

Skupština nije razmatrala ni trogodišnji ni godišnji plan poslovanja, kao ni rebalans planova sukladno članku 6. Zakona o Javnim poduzećima u FBiH i Statutu Društva.

Također, Trogodišnji plan poslovanja nije dostavljen Uredu za reviziju institucija u FBiH sukladno članku 22. Zakona o gospodarskim društvima.

Preporuka:

- **Trogodišnji plan poslovanja sačiniti sukladno odredbama Zakona o javnim poduzećima u FBiH, Zakona o gospodarskim društvima i Statutom, te ga dostaviti Uredu za reviziju institucija u FBiH.**

6. FINACIJSKA IZVJEŠĆA

Godišnja financijska izvješća za 2021. godinu Društvo je sačinilo i dostavilo nadležnim organima i institucijama sukladno važećim propisima i u utvrđenom roku, koje je v. d. ravnatelja Društva odobrio 27. 2. 2022. godine.

Financijska izvješća za 2021. godinu Nadzorni odbor razmatrao je i usvojio na sjednici od 15. 3. 2022. godine, a Skupština Društva 24. 5. 2022. godine i donijela je, sukladno Zakonu o javnim poduzećima i Statutu Društva, Odluku o pokriću gubitka za 2021. godinu.

Reviziju financijskih izvješća Društva za 2021. godinu obavilo je društvo „Revizija – ASC Company“ d.o.o. Široki Brijeg, i dalo pozitivno mišljenje na financijska izvješća.

6.1 BILANCA USPJEHA

6.1.1 Prihodi

	od 1. 1. do 31. 12. 2021.	od 1. 1. do 31. 12. 2020.
PRIHODI	2.503.324	3.516.912
Poslovni prihodi	2.429.813	3.516.665
Prihodi od prodaje učinaka	124.838	120.707
Ostali poslovni prihodi	2.304.975	3.395.958
Financijski prihodi	65	40
Ostali prihodi i dobici	73.446	207

6.1.1.1 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi ostvareni su u visini od 2.429.813 KM i sastoje se od prihoda od prodaje učinaka (124.838 KM) i ostalih poslovnih prihoda (2.304.975 KM).

Prihodi od subvencija i donacija su veći od prihoda koje Društvo ostvaruje obavljanjem redovnih poslovnih aktivnosti i čine 90% ukupno ostvarenih prihoda.

Prihodi od prodaje učinaka su prihodi od izvršenih aerodromskih usluga prihvata i otpreme aviona, putnika i prtljaga. Ove usluge uključuju opsluživanje, parkiranje, osvjetljenje piste i druge manipulativne aktivnosti prihvata i otpreme aviona. Sektor prometa i usluga u Društvu vrši te usluge putem četiri osnovne službe, koje omogućuju redovito i efikasno obavljanje svih aerodromskih operacija: Služba prihvata i otpreme zrakoplova, Služba prihvata i otpreme putnika i prtljage, Služba operativnog centra i Spasilačko-vatrogasna služba. Međunarodna organizacija za civilno zrakoplovstvo (ICAO) i Direkcija za civilno zrakoplovstvo (BHDCA) kroz standarde i preporučene prakse propisuje odredbe koje su vezane za rad svih službi. Glavni zadatak Službe operativnog centra su: koordinacije tzv. SLOT-ova (satnice dolaska i odlaska zrakoplova) izdavanje obavještenja NOTAM za kompanije i letачe, izrada liste opterećenja, komunikacija sa prijevoznicima i posadom, izrada popratnih dokumenata, slanje i kreiranje operativnih poruka, koordinacija i dr. Naplata pruženih usluga se može naplaćivati kreditnim karticama, u gotovini ili po dostavljenim fakturama. Izvršene usluge se naplaćuju na osnovu Cjenovnika osnovnih usluga u zračnom prometu i zaključenih ugovora sa avioprijevoznicima ili njihovim zastupnicima. Cjenovnik osnovnih usluga je donijela Uprava, uz suglasnost Direkcije za civilno zrakoplovstvo BiH od 2018. godine. Cjenovnikom su određeni opći uvjeti, usluge Zračne luke Mostar: slijetanje i polijetanje (Planding and Take off), osvjetljenje (Lighting), boravak zrakoplova (Aircraft parking), putnički servis (Passenger servise) i prihvat i otprema (Handling), te cijene za navedene usluge. Cijene usluga su jedinstvene za usluge pružene u domaćem i međunarodnom prometu. Jedinica mjere za slijetanje i polijetanje zrakoplova jeste MTOW – maksimalno dozvoljena težina pri uzlijetanju izražena u kilogramima. Cijene prihvata i otpreme zrakoplova kao i slijetanja i uzlijetanja ovisi o maksimalnoj težini zrakoplova pri polijetanju, dok se ostale naknade izračunavaju po definiranim cijenama u službenom cjeniku. Tako na primjer, cijena za slijetanje i polijetanje zrakoplova od 0 - 5.700 kg jeste 7,00 EUR, od 5.700 - 25.000 kg iznosi 8,50 EUR, a iznad 25.000 kg iznosi 11,50 EUR. Izvršen je uvid u odabrani uzorak stavki prihoda. Na odabranom uzorku provjerili smo usklađenost fakturiranja usluga po važećem Cjenovniku. Također, izvršeno je ispitivanje značajnih odstupanja prihoda u odnosu na planirane i prethodnu godinu, i odabranim uzorkom stavki potraživanja od kupaca i konformiranjem stanja potraživanja i prometa potvrđena su iskazana stanja.

Sa redovnim linijama Društvo ima ugovorni odnos, a za čarter letove nema ugovor, već se usluga naplaćuje na osnovu fakture i izvršenih usluga, sukladno Cjeniku osnovnih usluga.

Društvo je tijekom 2021. godine imalo važeće (tj. aktivne) potpisane ugovore samo sa: „Eurowings“ GmbH (EW) Germany i „Croatia Airlines“ d.d. Zagreb. Ugovor sa „Eurowings“ potpisan je na razdoblje od 1. 4. 2018. do 31. 12. 2023. godine i po navedenom ugovoru letova nije bilo tijekom 2020. i 2021. godine, dok su najavljeni letovi za 2022. godinu otkazani. Ugovor potpisan sa „Croatia Airlines“ trajao je do 28. 3. 2021. godine, ali tijekom 2021. godine nije bilo evidentiranih letova. Ugovor sa „Croatia Airlinesom“ je sporazumno raskinut, uz suglasnost Nadzornog odbora.

Ugovorima sa avioprijevoznicima nisu predviđene zaštitne klauzule za Društvo, niti penali kojima bi se osiguralo u slučaju da kupac ne poštuje ugovor.

U okviru prihoda od učinaka koji su iskazani u iznosu od 124.838 KM, na prihode od domaćih letova odnosi se 2.501 KM, a na prihode od prodaje učinaka na stranom tržištu 122.337 KM. Najveći dio tih ostvarenih prihoda su od usluga opsluživanja – Handling (43.185 KM), usluge prihvata i otpreme – Landing (34.552 KM) i putnički servis od (17.083 KM), ostvarenih na osnovu izdanih faktura i naplaćenih usluga sukladno važećem Cjeniku.

Realizacija putničkih operacija za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine iznosila je 102 operacije sa 1.940 putnika, od čega: broj dolaznih putnika 1.306 i broj odlaznih putnika 634. Sve aviooperacije odnose se na čarter letove iz Irske, Grčke, Španjolske, Švedske, ostvarene u ljetnom razdoblju. Usporedbe radi, prije pojave pandemije COVID-19 tijekom 2019. godine ukupan broj prevezenih putnika iznosio je 32.866, a 2020. godine 1.394.

Društvo nije obavljalo djelatnost za koju je i osnovano, jer je samo 124.838 KM prihoda ostvarilo za obavljene aviooperacije. Značajan utjecaj na loše poslovne rezultate ima to što Društvo nema zaključene dugogodišnje ugovore sa avioprijevoznicima (osim Eurowingsa koji je otkazao sve letove), kao i pandemija COVID-19 zbog koje su otkazivani najavljeni letovi.

U razdoblju od 1. 1. 2022. do 31. 5. 2022. godine Društvo je evidentiralo 47 aviooperacija i 356 putnika (dolaznih 258 i odlaznih 98). Početkom 2022. godine potpisan je Ugovor sa Polskie Linie Lotnicze „LOT“ S.A. koji bi trebao početi sa realizacijom 21. 6. 2022. godine.

Ostali poslovni prihodi iskazani su u iznosu od 2.304.975 KM i odnose se na prihode od: subvencija i dotacija (2.250.119 KM), zakupa (25.390 KM) i ostale prihode – Zavod za zapošljavanje (29.465 KM).

Prihodi od subvencija i donacija tijekom 2021. godine odnose se na sredstva primljena od viših nivoa vlasti za nabavu stalnih sredstava ili za pokriće tekućih troškova poslovanja, i to:

- prihodi od subvencija – iz proračuna HNŽ na poziciji Ministarstva trgovine, turizma i zaštite okoliša od 150.000 KM, čija je namjena pomoć za ublažavanje negativnih posljedica pandemije;
- subvencija od Vlade FBiH – tekući transfer Društvu od 1.000.000 KM za tekuće troškove;
- subvencije iz proračuna HNŽ s pozicije Ministarstva prometa i veza i Civilna zaštita od 177.869 KM, za potrebe Društva i za namjenska sredstva za zaštitu od požara i vatrogastvo;
- subvencije Vlada FBiH – kapitalni transfer u iznosu od 2.861 KM;
- izdvajanje novčanih sredstava od Grada Mostara od 210.000 KM, od čega je 90.000 KM namijenjeno za osposobljenost i opremljenost strukture civilne zaštite (stručno osposobljavanje i obučavanje, školovanje djelatnika i sl.) i 120.000 KM za potrebe Društva;
- odloženi prihodi od dotacija Vlada FBiH od 704.869 KM (veza konto 407);
- povrat od Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja – refundiranje bolovanja u iznosu od 4.519 KM.

Društvo prihode od primljenih donacija iskazuje u razdoblju na koje se odnose, sukladno MRS-u 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći. Prihodi od donacija vezanih za sredstva su prihodi od sučeljavanja prihoda sa rashodima amortizacije sredstava nabavljenih iz donacija u ranijim godinama. Prihod je priznat u visini obračunate amortizacije za navedena stalna sredstva, sukladno MRS-u 20 – Računovodstveno obuhvatanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći.

Društvo je postupilo po preporuci Ureda za reviziju iz prethodnog izvješća za 2017. godinu i uspostavilo potpune i pouzdane evidencije sredstava nabavljenih iz donacija radi pravilnog iskazivanja prihoda po osnovu sučeljavanja sa obračunatom amortizacijom tih sredstava, sukladno MRS-u 20.

S obzirom na to da Društvo prima novčane potpore (donacije, subvencije, namjenska sredstva) sa viših nivoa vlasti, u tabeli³ se daje pregled primljenih tekućih i kapitalnih transfera za razdoblje 2013. – 2021. godine.

KM

Godina	Proračun FBiH			Proračun Županije	Grad Mostar	IPA	UKUPNO
	Subvencija/ Kapitalni transfer	Donacija/ Tekući transfer	Prihodi od subvencija Croatia Airlines	Subvencija			
2013						252.663	252.663
2014	15.000						15.000
2015		430.000					430.000
2016	1.570.000	430.000			100.000		1.581.788
2017	897.726	430.000		440.000	100.000	466.633	2.334.359
2018	482.052	430.000	631.833	500.000	104.980		2.148.865
2019	1.499.087	430.000	1.155.888	600.000	280.471		3.965.446
2020		1.930.000	212.279	100.000	103.000		2.345.279
2021	25.581	1.000.000		327.870	210.000		1.563.451
UKUPNO	3.971.234	5.080.000	2.000.000	1.967.870	898.451	719.296	14.636.851
	11.051.234			1.967.870	898.451	719.296	14.636.851

Prema navedenom, Društvo se godinama značajnim dijelom financira iz proračuna FBiH, fondova i sa županijskog i gradskog nivoa, što mu omogućava pokriće tekućih troškova poslovanja, dok je iz poslovnih aktivnosti za 2021. godinu iskazan gubitak od 886.429 KM. Ukupno ostvareni gubitak za 2021. godinu iskazan je u iznosu od 902.730 KM, dok je za 2020. godinu iznosio 827.956 KM. Samo troškovi plaća i ostalih osobnih primanja u 2021. godini iznosili su 1.763.858 KM, a za 2020. godinu 1.709.765 KM, a prihodi od obavljanja osnovne djelatnosti (prihodi od prodaje učinaka) iznosili su za 2021. godinu 124.838 KM, a za 2020. godinu 120.707 KM.

Društvo je trebalo izvršiti procjenu sposobnosti da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu, kako je propisano paragrafom 25 MRS-a 1 – Presentacija financijskih izvješća, što nije učinilo (točke 6.1.3 i 6.5 Izvješća).

Prihodi od zakupa iskazani su u iznosu od 25.390 KM, a ostvareni su na osnovu pojedinačnih ugovora za iznajmljivanje poslovnih i reklamnih prostora, zemljišta, hangara i drugih zakupa. Društvo određuje naknade za zakupe sukladno Cjeniku komplementarnih usluga od 1. 8. 2015. godine. Zaključeni ugovori o zakupu koji su bili aktivni tijekom 2021. godine su sljedeći.

Zakup zemljišta koji se ostvaruje po ugovoru koji je Društvo zaključilo sa „Arome“ Mostar. **Zakupoprimac koristi 56 hektara poljoprivrednog zemljišta za uzgoj plantaže lavande u zoni Zračne luke Mostar za koji plaća mjesečnu cijenu od 17 KM po hektaru, što godišnje iznosi 11.424 KM, a ugovor je zaključen 26. 10. 2011. na 25 godina. Sa istim zakupcem zaključen je i ugovor o najmu montažnog hangara ukupne površine od 1.591 m², čija zakupnina na godišnjem nivou iznosi 7.000 KM. Ugovor je zaključen 29. 12. 2011. također na 25 godina.**

Društvo raspolaže parkingom za koji su vršena ulaganja u nabavu opreme za naplatu u prethodnim godinama, što je pravdano utroškom sredstava 2018. godine, koji je Vlada FBiH usvojila Odlukom, a Cjenikom predviđena usluga parkiranja se ne naplaćuje u 2021., kao niti u prethodnim godinama.

³ Pregled primljenih i namjenskih donacija u razdoblju 2013. – 2021., Služba knjigovodstva

Ugovor je potpisan sa „Interagentom“ d.o.o. Mostar o najmu poslovnog prostora ukupne površine 9 m² u sklopu terminalne zgrade u Mostaru, radi obavljanja poslova za koje je registriran. Najmoprimac se obvezuje plaćati najamninu u iznosu od 20 KM po četvornom metru unajmljenog prostora, što ukupno iznosi 180 KM mjesečno, i troškove električne energije od 40 KM, bez PDV-a. Ugovor je potpisan 31. 3. 2015. godine.

Za zakup dijela parking prostora Društvo je potpisalo ugovor, nakon provedenog javnog poziva, sa PZU „Eurofarm – centar poliklinika“ za zakup zemljišta za obavljanje provođenja testiranja na COVID-19 putnika i posjetilaca Društva. Cijena zakupa iz ovog ugovora iznosi 370 KM plus troškovi telefona, interneta i vode, a Ugovor je sklopljen 1. 7. 2021. godine na razdoblje do 31. 12. 2021. godine.

Ugovor je sklopljen 8. 10. 2021. godine sa „NSOFT“ d.o.o. Mostar o najmu oglasnog prostora za postavljanje jumbo plakata koji se nalazi ispred terminalne zgrade Društva. Najamnina je iznosila 160 KM, za razdoblje od 11. 10. do 11. 11. 2021. godine.

I u prethodnom Izvješću Ureda za reviziju dana je preporuka, s obzirom na dužinu trajanja ugovora, ugovorene cijene i promjene tržišnih uslova, da se napravi analiza potpisanih ugovora u pogledu razdoblja na koji se zaključuju, cijene usluga i financijskih efekata koje Društvo ostvaruje, s ciljem ostvarivanja većih prihoda od sredstava kojima Društvo raspolaže, te da se, shodno utvrđenom, poduzmu odgovarajuće mjere. Međutim, nije nam dostavljena dokumentacija koja bi potvrdila da se sačinila analiza potpisanih ugovora u zakupu. Iako je sa većinom najmoprimatelja istekao ugovor i tijekom 2021. godine nije bilo mnogo ugovora o zakupu, ostali su na snazi ugovori koji su zaključeni na duži niz godina i parking od kojeg se ne ostvaruju prihodi, za koje je trebalo sačiniti analizu i poduzeti aktivnosti na ostvarivanju prihoda od sredstava kojima Društvo raspolaže.

Preporuka:

- *sačiniti analizu svih potpisanih ugovora o zakupu u pogledu perioda na koji se zaključuju i cijene zakupa, te shodno utvrđenom poduzeti aktivnosti na ostvarivanju najboljih efekata i ostvarivanja prihoda od sredstava kojima Društvo raspolaže.*

6.1.1.2 Ostali prihodi i dobici

Ostali prihodi i dobici iskazani su u iznosu od 73.446 KM, a odnose se najvećim dijelom na prihod „Croatia Airlinesa“ od 56.909 KM, odnosno na izmirenja dugovanja nakon sklapanja Sporazuma o raskidu ugovora između „Croatia Airlinesa“ d.d. Zagreb i Društva, uz pismenu suglasnost Nadzornog odbora.

6.1.2 Rashodi

U financijskim izvješćima iskazani su ukupni rashodi prema sljedećoj strukturi: u KM

	1. 1. – 31. 12. 2021.	1. 1. - 31. 12. 2020.
RASHODI	3.406.054	4.344.868
Poslovni rashodi	3.316.242	3.446.488
Materijalni troškovi	115.210	91.836
Troškovi plaća i ostalih osobnih primanja	1.763.858	1.709.765
Troškovi proizvodnih usluga	148.685	339.464
Amortizacija	1.106.296	1.151.352
Nematerijalni troškovi	182.193	154.071
Financijski rashodi	3.284	101
Ostali rashodi i gubici	10.938	868.012
Rashodi iz osnova promjena račun. politika i ispravke greški	75.590	30.267

6.1.2.1 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani su u iznosu od 3.316.242 KM, a odnose se na materijalne troškove (115.210 KM), troškove plaća i ostalih osobnih primanja (1.763.858 KM), troškove proizvodnih usluga (148.685 KM), amortizacije (1.106.296 KM) i nematerijalnih troškova (182.193 KM).

Materijalni troškovi

Materijalni troškovi iskazani su u iznosu od 115.210 KM, a odnose se na utrošene sirovine i materijal (26.342 KM), energiju i gorivo (81.621 KM) i otpis sitnog inventara (7.247 KM).

Troškovi sirovina i materijala iskazani su u iznosu od 26.342 KM a odnose se na utrošeni uredski materijal (17.399 KM), materijal za čišćenje (5.294 KM) i troškove HTZ opreme (3.650 KM).

Troškovi energije i goriva iskazani su u iznosu od 81.621 KM, a odnose se na troškove električne energije (52.097KM) i goriva i maziva (29.524 KM). Društvo je u 2021. godini provelo postupak nabave goriva te zaključilo ugovor sa „Hifa petrol“ d.o.o. Međutim, utvrdili smo da je do travnja 2021. godine nabava goriva vršena i od dobavljača „Oil-AC“ d.o.o. Mostar po osnovu zaključenog direktnog sporazuma iz 2020. godine, a koji je istekao 31. 12. 2020. godine.

Društvo je tijekom 2021. godine vršilo nabavu goriva od dobavljača „Oil-AC“ d.o.o. Mostar nakon isteka ugovora, iako je za nabavu goriva provedena procedura javne nabave kojom je izabrani ponuđač „Hifa petrol“ d.o.o., sa kojim je i zaključen ugovor za 2021. godinu (točka 7. Izvješća).

Troškovi plaća i ostalih osobnih primanja

Troškovi plaća i ostalih osobnih primanja iskazani su u iznosu od 1.763.858 KM sa sljedećom strukturom:

	u KM
Troškovi plaća i ostalih osobnih primanja	1.763.858
Troškovi plaća i naknada plaća	1.579.517
Troškovi službenih putovanja	17.660
Troškovi ostalih primanja, naknada i prava zaposlenih	140.594
Troškovi naknada ostalim fizičkim licima	26.087

Troškovi plaća i naknada plaća iskazani su u iznosu od 1.579.517 KM, a odnose se na bruto plaće (1.453.369 KM), naknade plaća za vrijeme godišnjeg odmora (98.725 KM) i naknade plaća za bolovanje (27.423 KM).

Društvo za obračun plaća primjenjuje sljedeća akta: Pravilnik o radu iz 2016. godine i Pravilnik o izmjenama pravilnika o radu iz 2018. godine. Pravilnik o plaćama i Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta doneseni su 2018. godine i čine sastavni dio Pravilnika o radu.

Pravilnikom o radu plaća radnika se sastoji od osnovne plaće, dijela plaće za radni učinak i uvećanja plaće sukladno Pravilniku. Odlukom ravnatelja utvrđena je visina bruto vrijednosti boda za obračun plaće u iznosu od 635 KM, prema kojemu je i vršen obračun bruto plaće radnika tako što se vrijednost boda množi sa koeficijentom složenosti poslova utvrđenim u ugovoru o radu.

Revizijom su obuhvaćene plaće za veljaču, listopad i prosinac 2021. godine. Utvrdili smo da se obračun plaća vrši sukladno zakonskim propisima i internim aktima, tako što se osnovica za plaću množi sa koeficijentom složenosti poslova i brojem sati provedenih na radu sukladno prezentiranim evidencijama o radnom vremenu.

Plaća ravnatelja regulirana je ugovorom i Zakonom o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih poduzeća u većinskom vlasništvu FBiH u iznosu od tri prosječne plaće u FBiH prema posljednjem objavljenom izvješću Zavoda za statistiku.

Najviša isplaćena plaća u 2021. godini iznosila je 3.691 KM, najniža 795 KM, dok je prosječna plaća na nivou Društva iznosila 1.372 KM.

Troškovi službenih putovanja iskazani su u iznosu od 17.660 KM, a odnose se na dnevnice u zemlji i inozemstvu (10.804 KM), troškove noćenja na službenim putovanjima (5.681 KM) i ostale troškove službenih putovanja (1.175 KM).

Troškovi ostalih primanja, naknada i prava zaposlenih iskazani su u iznosu od 140.594 KM, a odnose se na naknade za ishranu u tijeku rada (87.848 KM), prijevoz na posao i sa posla (28.341 KM), slučaj smrti (19.740 KM) i ostale naknade (4.665 KM).

Naknada za ishranu u tijeku rada (87.848 KM) obračunava se i isplaćuje u visini od 1% prosječne neto plaće isplaćene na nivou FBiH prema posljednjim podacima Federalnog zavoda za statistiku.

Naknada za prijevoz na posao i sa posla (28.341 KM) obračunava se i isplaćuje se u visini radničke mjesečne karte u javnom prijevozu, ukoliko je mjesto stanovanja udaljeno od radnog mjesta više od dva kilometra.

Naknada za slučaj smrti užeg člana obitelji (19.740 KM) isplaćena je za pet zaposlenika, a na temelju Odluka ravnatelja, sukladno odredbama Pravilnika o radu, u visini od četiri prosječne plaće u FBiH prema posljednjem objavljenom izvješću Zavoda za statistiku.

Troškovi naknada ostalim fizičkim licima iskazani su u iznosu od 26.087 KM, a odnose se na obračunate naknade članovima Nadzornog odbora (10.379 KM), Skupštine (307 KM) i ostalih fizičkih lica angažiranih po ugovoru o djelu (15.401 KM). Ugovorena naknada za članove Nadzornog odbora je u mjesečnom iznosu od 400 KM za predsjednika i 300 KM za članove odbora, dok za opunomoćenika Skupštine Društva iznosi 250 KM.

Društvo je u tijeku godine angažiralo fizička lica po osnovu ugovora o djelu za usluge specijaliste - strukovnog inženjera, doktora, medicinskih radnika i koordinatora ispred Federalnog Ministarstva prometa i komunikacija, za koje je isplatilo ukupno 15.401 KM. Od 10 zaključenih ugovora osam se odnosi na angažiranje medicinskog osoblja za razdoblje od ožujka do prosinca 2021. godine, za koje je isplaćeno ukupno neto 3.310 KM. Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta u okviru medicinske službe predviđena su radna mjesta doktora i medicinskih tehničara koja nisu popunjena, što znači da su to poslovi koji zahtijevaju kontinuitet. Tako, ugovorom o djelu se ne može angažirati osoblje za poslove koji zahtijevaju kontinuitet, a ugovor o djelu se zaključuje za obavljanje konkretnog posla koji će trajati određeno vrijeme kojim se vršilac posla obvezuje obaviti određeni posao, kao što je izrada ili popravak neke stvari, izvršenje fizičkog ili umnog rada i sl., a naručitelj se obvezuje platiti mu za to naknadu (Zakon o obligacionim odnosima).

Preporuka:

- ***preispitati opravdanost zaključivanja ugovora o djelu za poslove koji su predviđeni sistematizacijom.***

Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su u iznosu od 148.686 KM, a odnose se na troškove usluga tekućeg održavanja (131.421 KM), sajмова (10.329 KM), reklame i sponzorstva (6.000 KM) i transportnih usluga (935 KM).

Troškovi usluga tekućeg održavanja iskazani su u iznosu od 131.421 KM, a odnose se na tekuće održavanje opreme (99.106 KM), održavanje softvera (21.947 KM), vatrogasnih vozila (5.993 KM) i ostale usluge (4.375 KM).

Troškovi usluga održavanja opreme (99.106 KM) odnose se na održavanje vatrogasne opreme, sigurnosne opreme, transportnih sredstava i ostale opreme, a na temelju zaključenih ugovora nakon provedenih postupaka javnih nabava.

Usluge održavanja softvera (21.947 KM) odnose se na održavanje softvera za obračun plaća, računovodstvenog programa i sustava DCS u odjelu prometa i komunikacija. **Društvo je u lipnju 2021. provelo postupak nabave usluga održavanja sustava DCS putem direktnog sporazuma, nakon kojeg je 1. 7. 2021. zaključen ugovor sa ponuđačem „Niko“ d.o.o. Split. Prije zaključivanja ovog ugovora, sa ovim dobavljačem za iste usluge je bio zaključen ugovor u 2019. na razdoblje travanj – prosinac 2019. godine. Međutim, dobavljač je do srpnja 2021. dostavljao mjesečne fakture pozivajući se na ugovor iz 2019. koji je istekao. Dakle, Društvo je bez provedenog postupka i zaključenog ugovora koristilo usluge održavanja sustava DCS u razdoblju siječanj – lipanj 2021. godine. Isto tako, u okviru ostalih usluga evidentirani su troškovi usluga praćenja i evidencije stanja građevina u ukupnom iznosu od 3.000 KM za koje nam nije prezentiran ugovor. Uvidom u analitičku karticu i fakture dobavljača utvrdili smo da se za spomenute usluge dobavljača „Zagrebinspekt“ d.o.o. Mostar evidentiraju mjesečni računi po 250 KM bez PDV-a (točka 7. Izvješća).**

Amortizacija

Troškovi amortizacije iskazani su u iznosu od 1.106.296 KM, a obračun se vrši linearnom metodom obračuna amortizacije.

Nematerijalni troškovi

Nematerijalni troškovi iskazani su u iznosu od 182.193 KM i odnose se na troškove neproizvodnih usluga (24.588 KM), troškove reprezentacije (7.877 KM), premija osiguranja (27.363 KM), poštanske i telekomunikacijske usluge (33.246 KM), platnog prometa (5.252 KM), ostali porezi i takse (24.067 KM) i ostali nematerijalni troškovi (59.800 KM).

Troškovi neproizvodnih usluga (24.588 KM) najvećim se dijelom odnose na odvjetničke i notarske usluge (6.724 KM), zdravstvene usluge – sistematski pregledi zaposlenih (6.044 KM), računovodstvene i revizijske usluge (6.000 KM), komunalne usluge (1.600 KM) i ostale usluge.

Troškovi odvjetničkih i notarskih usluga (6.724 KM) odnose se na usluge odvjetničkih ureda za zastupanja na sudovima, sudjelovanja na ročištima, sastavljanje odgovora i žalbi vezanih za pokrenute sporove evidentiranih na temelju ispostavljenih faktura tijekom 2021. godine. **Društvo nema zaključene ugovore za ove usluge, niti je provelo nabavu usluga kako nalaže Pravilnik o postupku za dodjelu ugovora za usluge iz Aneksa II dio B i Zakona o javnim nabavama (točka 7. Izvješća).**

Troškovi reprezentacije (7.877 KM) odnose se najvećim dijelom na račune ugostiteljskih objekata. Sukladno Ugovoru o radu sa ravnateljem Društvo je obvezno snositi i troškove reprezentacije. **Međutim, Društvo nema donesen akt kojim bi bili uređeni uvjeti, način i ograničenja korištenja sredstava za reprezentaciju, za što je dana preporuka u točki 4. Izvješća.**

Troškovi premija osiguranja (27.363 KM) odnose se najvećim dijelom na osiguranje od opće odgovornosti (18.333 KM), premije osiguranja motornih vozila (7.204 KM) i zaposlenih (1.826 KM).

Poštanske i telekomunikacijske usluge (33.246 KM) odnose se na troškove telefona (15.256 KM), interneta (16.169 KM) i ostale usluge. U primjeni je Pravilnik o načinu korištenja i uporabe mobilnih i fiksnih telefona u Društvu kojim je utvrđeno pravo na korištenje i maksimalni iznosi troškova telefona. Prekoračeni iznos se nadoknađuje iz plaće zaposlenika.

Ostali porezi i takse (24.067 KM) najvećim se dijelom odnose na vodne naknade (4.709 KM), poseban porez za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća (4.709 KM) i naknada za profesionalnu rehabilitaciju invalidnih osoba (8.882 KM).

Ostali nematerijalni troškovi (59.800 KM) se odnose na troškove školovanja i stručnog usavršavanja djelatnika (40.827 KM), stručne literature i seminara (6.558 KM), sudskih sporova (4.518 KM), tehničkog pregleda i registracije vozila (2.297 KM), administrativne i druge takse (1.660 KM) i ostali nematerijalni troškovi (3.940 KM).

Prema informacijama Sektora prometa usluge školovanja se obavljaju sukladno Pravilniku o stručnom osposobljavanju, potvrdama i odobrenjima stručnog osoblja koje obavlja poslove od značaja za sigurnost zračne plovidbe na aerodromu ("Službeni glasnik BiH", broj: 27/07, 90/10 i 29/15) i ostalim pravilnicima vezanim za obavljanje osnovne djelatnosti. Društvo je u tijeku godine vršilo obuku i stručno usavršavanje zaposlenih s ciljem ispunjavanja uvjeta za obavljanje poslova od značaja za sigurnost zračne plovidbe na aerodromu i to poslove: prihvata i otpreme zrakoplova, putnika i stvari, protupožarne zaštite zrakoplova i aerodroma, snabdijevanja zrakoplova gorivom i mazivom i ostale poslovi od značaja za sigurnost zračne plovidbe na aerodromu.

Člancima 14. i 15. Pravilnika o radu utvrđeno je ravnatelj donosi odluke o upućivanju zaposlenika na obrazovanje te priprema i donosi plan obrazovanja radnika na godišnjoj i višegodišnjoj razini i o tome upoznaje radnika, što nam nije prezentirano tijekom obavljanja revizije. Nismo se uvjerali se obuka i stručno usavršavanje zaposlenih vrši sukladno odredbama Pravilnika o radu.

Preporuka:

- **obrazovanje i stručno osposobljavanje zaposlenih vršiti sukladno odredbama Pravilnika o radu u dijelu donošenja plana obrazovanja i odluka o upućivanju zaposlenika na obrazovanje.**

6.1.2.2 Ostali rashodi i gubici

Ostali rashodi i gubici iskazani su u iznosu od 10.938 KM, a odnose se na iskazane rashode po Godišnjem popisu za otpis potraživanja od kupaca čija je naplata neizvjesna.

6.1.2.3 Rashodi na osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravaka grešaka iz ranijih godina

Rashodi na osnovu ispravki grešaka iz ranijih godina iskazani su u iznosu od 75.590 KM, a odnose se na isplaćene tri rate po sporazumu zaključenim sa Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija o obročnoj otplati duga. Naime, Društvo je u kolovozu 2020. godine sa Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija zaključilo Sporazum o obročnoj otplati duga u iznosu od 151.180 KM na ime nenamjenski utrošenih sredstava iz 2017. godine kojim je utvrđena otplata duga u šest jednakih rata (25.197 KM) i to po tri rate u 2021. i 2022. godini.

6.1.3 Financijski rezultat

Društvo je u 2021. godini ostvarilo gubitak u iznosu od 902.730 KM, dok je u 2020. godini iskazan u gubitak od 827.956 KM.

Ne možemo potvrditi iskazani financijski rezultat s obzirom na to da Društvo:

- na datum bilance nije vršilo procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva sukladno zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava (točka 6.2.1 Izvješća);
- nije izvršilo rezervisanje za pokrenute sudske sporove u iznosu od najmanje 75.000 KM sukladno zahtjevima MRS-a 37 – Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna imovina (točka 8. Izvješća).

Posebno ističemo da Društvo više godina posluje s gubicima, što za posljedicu ima iskazane gubitke ranijih godina od 1.656.383 KM i izvještajne godine od 902.730 KM.

Prihodi od subvencija i donacija su veći od prihoda koje Društvo ostvaruje obavljanjem redovnih poslovnih aktivnosti i čine 90% ukupno ostvarenih prihoda. Poslovni prihodi ostvareni su u visini od 2.429.813 KM i sastoje se od prihoda od prodaje učinaka (124.838 KM) i ostalih poslovnih prihoda (2.304.975 KM). Društvo se godinama značajnim dijelom financira iz proračuna FBiH, fondova i sa županijskog i gradskog nivoa. Navedeno mu omogućava pokriće tekućih troškova poslovanja, dok se iz poslovnih aktivnosti iskazuje gubitak. Gubitak za 2021. godinu iskazan je u iznosu od 902.730 KM, a samo troškovi plaća i ostalih osobnih primanja iznosili su 1.763.858 KM.

S obzirom na navedeno, sadašnje stanje, bez realnog osnova i stvorenih pretpostavki za iznalaženje adekvatnog rješenja u njegovom prevazilaženju i unapređenju poslovanja, upućuje na postojanje značajne neizvjesnosti u vezi sa sposobnošću Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem.

6.2 BILANCA STANJA

6.2.1 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Na datum bilance knjigovodstvena vrijednost stalnih sredstava i dugoročnih plasmana iskazana je u sljedećim iznosima:

	u KM	
	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
STALNA SREDSTVA	12.945.009	13.959.390
Nematerijalna sredstva	294.088	406.291
Nekretnine, postrojenja i oprema	12.650.921	13.553.099

Nematerijalna sredstva iskazana su u iznosu od 294.088 KM (nabavna vrijednost 945.032 KM, ispravka vrijednosti 650.944 KM) i odnose na računarne programe i softvere za obavljanje djelatnosti. Smanjenje vrijednosti na ovoj poziciji iskazano je 112.204 KM za obračunatu amortizaciju.

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su u iznosu od 12.650.921 KM, nabavna vrijednost 23.351.782 KM, ispravka vrijednosti 10.700.861 KM.

Nekretnine, postrojenja i oprema predstavljaju najznačajniji dio stalnih sredstava. Struktura i promjene na ovoj imovini u 2021. godini daju se u tabeli:

Opis	Zemljišta	Građevinsk i objekti	Postrojenja i oprema	Alati, pog. i kanc. Namještaj	Transport. sredstva	Materijal. sredstva u pripremi	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8
Nabavna vrijednost							
na 1. 1. 2021.	3.939.150	8.302.450	5.422.618	497.762	4.889.404	93.310	23.144.694
Direktna povećanja	0	0	23.850	0	0	68.065	91.915
Prenos sa pripreme	0	0	0	0	0	0	0
Otuđenje,rashodov	0	2.562	19.503	36.577	56.551	0	115.173
Ostalo	0	0	0	0	0	0	0
na 31. 12. 2021.	3.939.150	8.299.889	5.426.965	461.205	4.832.853	161.375	23.121.437
Amortizacija							
na 1. 1. 2021.	0	2.942.232	2.945.005	336.648	3.367.710	0	9.591.596
Amortizacija	0	258.137	325.058	57.248	353.649	0	994.093
Otuđenje,rashodov	0	2.562	19.503	36.557	56.551	0	115.173
Ostalo	0	0	0	0	0	0	0
na 31. 12. 2021.	0	3.197.808	3.250.560	357.339	3.664.808	0	10.470.516
Neto knjigovodstvena vrijednost							
na 1. 1. 2021.	3.939.150	5.360.218	2.477.613	161.114	1.521.694	93.310	13.553.099
na 31. 12. 2021.	3.939.150	5.102.081	2.176.405	103.866	1.168.045	161.375	12.650.921

Zemljište je iskazano u iznosu od 3.939.150 KM i odnosi se na zemljište koje Društvo koristi na osnovu Sporazuma zaključenog 11. 5. 2009. godine između Društva i Ministarstva odbrane BiH. Društvo se ustupa na privremeno korištenje dio lokacije Aerodroma Ortiješ Mostar radi osiguranja funkcije aerodroma. Zemljište se u vlasničkom listu vodi na SSNO Beograd. Društvo ima fizičku kontrolu nad dijelom lokacije i može sklapati samostalne ugovore ili dogovore sa trećim stranama s ciljem razvoja aerodroma, odnosno pribavljanju roba ili usluga, kao i ugradnje novih namjenskih objekata na dijelu lokacije.

Građevinski objekti su iskazani u iznosu od 5.102.081 KM (nabavna vrijednost 8.299.889 KM, ispravka vrijednosti 3.197.808 KM), a sastoje se od upravne i terminalne zgrade, platforme, tehničkog objekta, hangara, prilaznih puteva, parkinga i drugo. Smanjenje vrijednosti na ovoj poziciji iskazano je 258.137 KM za obračunatu amortizaciju i 2.562 KM za isknjiženje na osnovu Odluke donesene na prijedlog komisije nakon provedenog godišnjeg popisa.

Postrojenja i oprema iskazani su u iznosu od 2.176.405 KM (nabavne vrijednosti 5.426.965 KM, ispravke vrijednosti 3.250.560 KM), a čine ih oprema za prihvata, otpremu i opsluživanje putnika, zrakoplova i prtljaga, oprema za održavanje aerodromskih površina, vatrogasna, medicinska, uredska i druga oprema. Povećanje vrijednosti na ovoj poziciji iskazano je u iznosu od 23.850 KM i odnosi se na nabavu vatrogasne – protupožarne opreme u iznosu od 22.750 KM od dobavljača „Pastor M“ d.o.o. Mostar nakon provedenog postupka javne nabave i nabavu brzog punjača akumulatora – baterije u iznosu od 1.100 KM od dobavljača „Premier Febeco“ d.o.o. Mostar. Smanjenje je izvršeno za obračunatu amortizaciju (325.058 KM) i isknjiženje dotrajale i neupotrebne amortizirane opreme (19.503 KM) utvrđene godišnjim popisom.

Alati i kancelarijski namještaj iskazani su u iznosu od 103.866 KM (nabavne vrijednosti 461.205 KM, ispravke vrijednosti 357.339 KM), a čine ih uredski namještaj, alati, računarska i druga oprema. Smanjenje na ovoj poziciji odnosi se na obračunatu amortizaciju (16.123 KM) i isknjiženje dotrajale i neupotrebne amortizirane opreme (36.557 KM izvršen otpis telefona, monitora, motorole, grijalice, klime i dr.).

Transportna sredstva iskazana su u iznosu od 1.168.045 KM (nabavne vrijednosti 4.832.853 KM, ispravke vrijednosti 3.664.808 KM) i odnose se na putnička i teretna vozila, transportne trake i kolica za prtljag, traktor, tegljače, viličare i drugo. Smanjenje je izvršeno za obračunatu amortizaciju (353.649 KM) i isknjiženje (56.551 KM) na osnovu izvršenog godišnjeg popisa imovine.

Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi iskazana su u iznosu od 161.375 KM, a odnose se na projekte produženja piste, širenje platforme i stajanke, te hangara za robe.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se linearnom metodom otpisa po stopama na osnovu procijenjenog vijeka trajanja stalnih sredstava. Društvo je Pravilnikom o amortizaciji propisalo sljedeće stope:

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
Zgrade	33	3
Ostali građevinski objekti	9	11
Informatička i telekomunikacijska oprema	3	33
Postrojenja i transportna sredstva	7	14,3
Uredska oprema i protupožarna oprema	8	12,5
Medicinska oprema	5	20
Telefonska oprema	10	10

Društvo ima uspostavljenu evidenciju stalnih sredstava sa svim potrebnim podacima, kako nalaže članak 22. Zakona o računovodstvu i reviziji. Stalna sredstva se vode po količinama i novčanim iznosima sukladno članku 22. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Za sva stalna sredstva vrši se obračun amortizacije, s ciljem njihove točne i fer prezentacije u financijskim izvješćima sukladno točki 30 MRS-a 16 – nekretnine postrojenja i oprema, po kojem se sredstva vode po nabavnoj vrijednosti umanjeno za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od smanjenja.

Procjena vrijednosti umanjenja sredstava

Društvo na datum bilance, kao ni ranijih godina, nije vršilo ocjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, sukladno paragrafu 9. i ostalim zahtjevima iz MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava. Člancima 27. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH je propisano da su subjekti od javnog interesa obvezni, po potrebi i u situacijama kada to zahtijevaju MRS/MSFI, izvršiti procjenu vrijednosti ukupne imovine, obveza i/ili kapitala sa stanjem na dan kada završava poslovna godina, te izvješće o izvršenoj procjeni učiniti javno dostupnim. Cilj procjene je utvrditi knjigovodstvenu, tržišnu, nadoknadivu, sadašnju, fer, zamjensku, likvidacijsku i/ili poslovnu vrijednost pravnih lica, odnosno imovine, obveza i kapitala, a na osnovu vjerodostojne dokumentacije, fizičke sposobnosti predmeta procjene i budućih novčanih primitaka i izdataka, sukladno pravilima struke. Također, sukladno MRS-u 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 51., Društvo je trebalo preispitati ostatak vrijednosti i korisni vijek upotrebe imovine barem jednom na kraju svake financijske godine.

Neto knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme na 31. 12. 2021. godine je iskazana u iznosu od 12.650.921 KM te čini značajnu stavku Izvješća o financijskom položaju Društva.

Navedeno ima značajnost jer Društvo raspolaže nekretninama i opremom značajne vrijednosti, koje dijelom datiraju iz ranijeg razdoblja (terminalna zgrada, upravna zgrada, platforma, uzletno-sletna staza i dr.), na kojima su potrebna redovna značajna ulaganja s ciljem održavanja korisnog vijeka upotrebe. Napominjemo da je Zračna luka Mostar otvorena 1965. godine, a nakon ratnih dejstava ponovno 1998. godine za međunarodni promet. Zbog navedenog postoje indicije da je vrijednost stalnih sredstava kojima Društvo raspolaže značajno umanjena. Budući da Društvo nije izvršilo procjenu vrijednosti imovine kojom raspolaže ne možemo potvrditi da je knjigovodstvena vrijednost stalnih sredstava u iznosu od 12.650.921 KM realna, te se ona može razlikovati od one koja bi se utvrdila prema zahtjevima Zakona i Standarda.

Društvo je u ožujku 2022. godine, na kraju izvještajnog razdoblja i nakon obavljenog Godišnjeg popisa sredstava, potraživanja i obveza za 2021. godinu potpisalo ugovor sa firmom „KAPITAL Solutions“ d.o.o. Mostar za usluge procjene vrijednosti osnovnih sredstava za potrebe Društva. Rok za izvršenje ugovorenih usluga je 31. 12. 2022. godine.

S obzirom na to da imovina predstavlja značajnu stavku u Bilanci stanja Društva, ne može se potvrditi da su financijska izvješća za 2021. godinu sastavljena sukladno članku 33. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, kojim je jasno definirana obveza primjene MRS-a.

Preporuka:

- *u narednim razdobljima nastaviti aktivnosti kako bi se na datum bilance izvršila procjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, sukladno MRS-u 36-Umanjenje vrijednosti sredstava i Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH.*

Vlasništvo nad nekretninama

Nekretnine koje se iskazuju u poslovnim knjigama Društva nisu u zemljišnim knjigama upisane na Društvo.

Hipoteke i založno pravo

Nad imovinom Društva ne postoje upisane hipoteke, niti su data založna prava na nepokretnu imovinu.

6.2.2 Tekuća sredstva

6.2.2.1 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata na datum bilance je sljedeća:

	u KM	
	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	796.999	1.373.641
Transakcijski računi	795.692	1.372.624
Blagajna	1.307	1.017

Transakcijski računi otvoreni su kod Nove banke a.d. Banja Luka (pet računa od čega jedan glavni, tri podračuna i jedan devizni), UniCredit banke d.d. i Raiffeisen banke d.d.

Blagajničko poslovanje uređeno je Pravilnikom o blagajničkom poslovanju iz 2009. godine i obavlja se u okviru blagajni u domaćoj i stranoj valuti. Odlukom o visini blagajničkog maksimuma iz 2017. godine je određen iznos od 1.000 KM. Uredbom o uvjetima i načinu plaćanja gotovim novcem⁴ određeni su uvjeti i način plaćanja gotovim novcem i uvjeti držanja gotovog novca u blagajni, a člankom 7. Uredbe reguliran je i način utvrđivanja blagajničkog maksimuma. **Društvo nema usklađen Pravilnik o blagajničkom poslovanju sa Uredbom o uvjetima i načinu plaćanja gotovim novcem, niti donosi odluke o visini blagajničkog maksimuma sukladno članku 7. Uredbe o uvjetima i načinu plaćanja gotovim novcem, za što je dana preporuka u točki 4. Izvješća.**

⁴ „Službene novine FBiH“, broj 72/15 i 82/15

6.2.2.2 Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja

Na datum bilance u financijskim izvješćima iskazana su sljedeća kratkoročna potraživanja:

	KM	
	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
POTRAŽIVANJA, PLASMANI I AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	254.093	386.457
Kratkoročna potraživanja	157.730	348.442
Potraživanja od prodaje	34.718	91.577
Druga kratkoročna potraživanja	123.013	256.865
Potraživanja za PDV	20.773	16.401
Aktivna vremenska razgraničenja	75.590	21.614

Struktura potraživanja od kupaca u zemlji i inozemstvu dana je u tabeli:

	KM	
	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
Potraživanja od kupaca	34.718	91.577
Potraživanja od kupaca u zemlji	31.045	45.272
Potraživanja od kupaca u inozemstvu	3.325	61.252
Sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca u zemlji	31.116	4.914
(Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca)	(30.768)	(19.861)

Potraživanja od kupaca su iskazana su u neto iznosu od 35.065 KM, od kojih su ukupna potraživanja 34.717 KM i ispravka vrijednosti 30.768 KM i odnose se na potraživanja po osnovu izvršenih usluga vezanih za obavljanje poslova iz nadležnosti. Društvo vodi evidencije o ročnoj strukturi kupaca. Najznačajnija potraživanja se odnose na kupce u zemlji od „Arome“ d.o.o. Mostar (30.628 KM) i „AIR Service“ RS (1.563 KM), te kupce u inozemstvu „Croatia Airlines“ RH (3.838 KM) i „Swiss Air Ambulance“ (2.084 KM).

Povjerenstvo za popis je prilikom provođenja Godišnjeg popisa izvršilo procjenu očekivanih kreditnih gubitaka i predložilo ispravku na teret rashoda kako bi se izvršilo vrijednosno usklađenje kupaca u zemlji u ukupnom iznosu od 10.907 KM, a na sumnjiva i sporna potraživanja prebace potraživanja u ukupnom iznosu od 26.202 KM, sukladno MSFI-ju 9 – Financijski instrumenti.

Sumnjiva i sporna potraživanja iskazana su u iznosu od 31.116 KM, od čega se na početno stanje odnosi 4.914 KM, a sumnjiva i sporna potraživanja utvrđenja Godišnjim popisom odnose se najvećim dijelom na potraživanja od slijedećih kupaca, kako slijedi: „Pažin“ d.o.o. Stolac (17.025 KM za 2016., 2019., 2021.godinu), „Free Shop“ d.o.o. Mostar (3.440 KM za razdoblje 2019.-2020. godina), Fly Bosnia“ Sarajevo (2.000 KM iz 2020. godine), AWG Real estate“ (2.106 KM za 2019. godinu) i ostali manji iznosi.

Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca iskazana je u iznosu od 30.768 KM. Tijekom revidirane godine izvršena je ispravka vrijednosti potraživanja u ukupnom iznosu od 10.907 KM, na osnovu Odluka donesenih nakon utvrđenog stanja provedenim Godišnjim popisom.

Za vrijeme obavljanja predrevizije, što je napisano i u Pismu rukovodstvu od 5. 1. 2022., uočeno je da je Nadzorni odbor donio odluke o vrijednosnom usklađivanju kupaca u zemlji i inozemstvu za 22 kupca u ukupnoj vrijednosti od 864.786 KM, koje je knjigovodstveno evidentirano sa 31. 12. 2020., nakon obavljenog Godišnjeg popisa. Istovremeno je donio odluke o otpisu potraživanja kupaca u zemlji (140.213 KM) i kupaca u inozemstvu (824.414 KM), sa obrazloženjem da su: potraživanja starija od godinu dana, utužena ili prijavljena u stečajnu masu i da nemaju razumno očekivanje o nadoknadi financijske imovine. Temeljem tih odluka potraživanja su isknjižena sa 31. 12. 2020. godine. Internim aktom Društva, odnosno Pravilnikom o računovodstvenim politikama nije definirano knjigovodstveno iskazivanje i vrijednosno usklađivanje iskazivanjem ispravke vrijednosti potraživanja na teret rashoda. Budući da interni akt nije propisao otpis potraživanja, a ni prilikom donošenja ovih odluka nisu razmotrene sve mogućnosti naplate, niti su završeni tužbeni i stečajni procesi, nije bilo elemenata za isknjižavanje ovih potraživanja. To je imalo za posljedicu da su potraživanja i ispravka vrijednosti potraživanja manje iskazana za 964.627 KM, što je u suprotnosti s MSFI-jem 9 – Financijski instrumenti.

Nakon provedene prethodne revizije i dane preporuke u Pismu rukovodstvu Društvo je poduzelo aktivnosti kako bi postupilo sukladno MSFI-ju 9 – Financijski instrumenti, i utvrdilo stvarno stanje potraživanja i ispravke vrijednosti potraživanja. Imenovano je Povjerenstvo u travnju 2022. godine za definiranje statusa otpisanih potraživanja. Povjerenstvo, sukladno preporuci i nalogu v. d. ravnatelja, treba utvrditi status sumnjivih i spornih potraživanja, kao i otpisanih potraživanja za koje se vode sudski postupci uz obrazloženje odvjetnika koji zastupaju društvo sa informacijama trenutnog statusa i prijedlozima za izvjesnost naplate sudskim putem. Sektor financija i računovodstva je sačinio pregled otpisanih potraživanja za dalje postupanje povjerenstvu.

Pravilnikom o računovodstvenim politikama propisano je postupanje u vezi procjene naplativosti potraživanja. Međutim, **uočeno je da Pravilnik nije usklađen s člankom 42. stav 1. tačka e. Zakona o javnim poduzećima u FBiH, prema kojem se otpis potraživanja može vršiti isključivo uz pisano ovlaštenje Nadzornog odbora, niti je obuhvaćeno knjigovodstveno iskazivanje i vrijednosno usklađivanje potraživanja, kao i ispravke vrijednosti i otpis potraživanja, za što je dana preporuka u točki 4. Izvješća.**

Druga kratkoročna potraživanja su iskazana u iznosu od 123.013 KM i odnose se najvećim dijelom na potraživanje iz proračuna Grada Mostara za tekuće potrebe od 120.000 KM.

Potraživanja za PDV su iskazana u iznosu od 20.773 KM i odnose se na razliku ulaznog i izlaznog PDV –a.

Aktivna vremenska razgraničenja iskazana su u iznosu od 75.590 KM, a odnose se na preostali dio duga po Sporazumu zaključenim sa Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija o obročnoj otplati duga, što je šire pojašnjeno u točki 6.2.6. Izvješća.

6.2.3 Kapital

Na datum bilance iskazan je kapital u iznosu od 7.316.853 KM sa slijedećom strukturom:

	31.12.2021.	31.12.2020.
KAPITAL	7.316.853	8.219.583
Upisani temeljni kapital (udjeli članova Društva)	9.329.160	9.329.160
Rezerve (statutarne i druge rezerve)	430.000	430.000
Neraspoređena dobit ranijih godina	116.806	116.806
Gubitak izvještajne godine	(902.730)	(827.956)
Gubitak ranijih godina	(1.656.383)	(828.427)

Upisani temeljni kapital u financijskim izvješćima iskazan je u iznosu od 9.329.160 KM. Prema Rješenju Općinskog suda u Mostaru od 18. 5. 2018. godine, temeljni kapital Društva upisan u sudski registar iznosi 9.329.160 KM, a čine ga udjeli članova Društva: Grad Mostar 8.264.928 KM ili 88,5925% i Zračna luka Zagreb 1.064.222 KM ili 11,4075% i istovjetan je kapitalu iskazanom u sudskom registru i Statutu Društva.

Rezerve su iskazane u iznosu od 430.000 KM, a odnose se na sredstva uplaćena 31. 7. 2014. godine na temelju Odluke Vlade FBiH od 28. 5. 2014. godine o usvajanju programa utroška tekućeg transfera „Subvencije javnim poduzećima-unapređenje avioprometa FBiH – JP Aerodrom Mostar“. Točkom IV Odluke, a za iznos doznačenih sredstava, Društvo je trebalo povećati udjel Grada Mostara u temeljnom kapitalu. Ova Odluka još uvijek nije provedena jer nije održana Skupština Društva Zračne luke Zagreb u čijoj je nadležnosti provođenje navedene Odluke o dokapitalizaciji. Zračna luka Zagreb treba da osigura sredstva i provede dokapitalizaciju Društva kako bi sačuvala vlasnički udio od 11,41% u kapitalu Društva, a radi čega je raspravljano na sjednici Skupštine Društva od 29. 5. 2018. godine gdje je donesena Odluka o istom. Društvo se i tijekom 2022. godine obratilo Zračnoj luci Zagreb kako bi se pristupilo provođenju navedene Odluke, ali do okončanja revizije nije bilo povratne informacije.

Neraspoređena dobit iz prethodnih godina iskazana je u iznosu od 116.806 KM.

Nepokriveni gubitak ranijih godina iskazan je 1.656.383 KM i odnosi se najvećim dijelom na gubitak ostvaren u 2014., 2015., 2016, 2018. i 2020. godinu. Za 2021. godinu iskazan je gubitak od 902.730 KM.

6.2.4 Dugoročna rezerviranja

Društvo je na 31. 12. 2021. godine iskazalo odložene prihode u iznosu od 6.476.558 KM, koji su analitički evidentirani po nabavljenim sredstvima iz donacija i subvencija.

Nakon obavljene prethodne revizije i dane preporuke u Pismu menadžmentu, uspostavljena je evidencija o nabavljenim sredstvima iz donacija i subvencija sukladno sa MRS-om 20 – Računovodstveno obuhvaćanje državnih donacija i objavljivanje državne pomoći. Prezentiran je tabelarni pregled sredstva za koje su uspostavljene posebne pomoćne evidencije o iskazanom odgođenom prihodu iz ranijeg razdoblja, odnosno koliko je od tih donacija sučeljeno sa prihodom kroz obračun amortizacije u ranijem razdoblju, a koliko je ostalo za naredno razdoblje. Nakon obračuna amortizacije za tekuću godinu izvršena su odgovarajuća knjiženja kojima su usuglašene pojedinačne stavke odloženih prihoda kako bi iskazana stanja po pojedinačnim sredstvima odgovarala stvarnom stanju odloženih prihoda. Tako je na početnom stanju iskazano 7.158.707 KM, obračunata amortizacija za ova sredstva za 2021. godinu iznosila je 908.130 KM, od čega je na prihod preneseno odnosno priznato 704.869 KM, kako bi stanje odgođenih prihoda bilo usklađeno i točno iskazano.

6.2.5 Obveze

U financijskim izvješćima na datum bilance, iskazane su obveze kako slijedi:

	u KM	
	31. 12. 2021.	31. 12. 2020.
Kratkoročne obveze	128.543	341.197
Kratkoročne financijske obveze	103.500	329.199
Obveze iz poslovanja	20.320	11.848
Obveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih	0	150
Druge obveze	4.723	0

6.2.5.1 Kratkoročne obveze

Kratkoročne obveze iskazane su u iznosu od 128.543 KM, a odnose se na ostale kratkoročne financijske obveze (103.500 KM), obveze iz poslovanja (20.320 KM) i druge obveze (4.723 KM).

Ostale kratkoročne financijske obveze iskazane su u iznosu od 103.500 KM, a odnose se na kratkoročnu pozajmicu primljenu od Grada Mostara. Društvo je sa Gradom Mostarom potpisalo Sporazum o pozajmici u iznosu od 103.500 KM sa rokom dospijanja 31. 12. 2020. godine. Na temelju tog Sporazuma, Odlukom gradonačelnika Grada Mostara od 14. 5. 2020. godine odobrena je isplata novčanih sredstava na račun Društva, u svrhu privremene mjere za ublažavanje posljedice izazvane koronavirusom, a na ime izmirenja plaća i materijalnih troškova Društva. Ovom Odlukom Društvo je bilo dužno utrošiti namjenski sredstva i u roku od 5 dana od utroška sredstava dostaviti Izvješće, što Društvo nije ispunilo. Izvodom UniCredit banke d.d. utvrdili smo da su sredstva uplaćena 20. 5. 2020. godine, a nije izvršen njihov povrat u ugovorenom roku.

Društvo nije dostavilo izvješće o namjenskom utrošku primljenih sredstava, niti je izvršen povrat primljenih sredstava u ugovorenom roku.

Preporuka:

- **preuzete obveze izmirivati sukladno zaključenom Sporazumu o pozajmici sa Gradom Mostarom.**

Obveze iz poslovanja iskazane su u iznosu od 20.320 KM, a odnose se na obveze prema dobavljačima u zemlji (19.607 KM) i u inozemstvu (713 KM). Najveće obveze se odnose na obveze prema JP „Elektroprivreda HZHB“ d.d. (8.213 KM), „Hifa“ d.o.o. Tešanj (5.125 KM), JP „Hrvatske telekomunikacije“ d.d. (3.082 KM) i „Croatia osiguranje“ d.d. (2.341 KM). Obveze prema dobavljačima iskazane na kraju poslovne godine izmirene su početkom 2022. godine.

Najznačajniji prometi ostvareni su sa sljedećim dobavljačima: „Pastor“ d.o.o. (80.133 KM), JP „Elektroprivreda HZHB“ d.d. (60.925 KM), „GISplan“ d.o.o. (44.505 KM), JP „Hrvatske telekomunikacije“ d.d. (31.338 KM), „Zieger“ d.o.o. Zagreb (29.337 KM), JP „Međunarodni aerodrom Sarajevo“ d.o.o. (28.897 KM), „Antonio commerc“ d.o.o. (26.540 KM) i „Hifa“ d.o.o. (23.434 KM). **Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrdili smo da se za određene nabave nisu provodili postupci sukladno Zakonu o javnim nabavama (točka 7. Izvješća).**

Obveze za neto plaće i naknade plaća izmirene su u cijelosti sa 31. 12. 2021. godine.

6.2.6 Pasivna vremenska razgraničenja

Pasivna vremenska razgraničenja iskazana su u iznosu od 75.590 KM, a odnose se na preostali dio duga po Sporazumu zaključenim sa Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija o obročnoj otplati duga koji se odnosi na 2022. godinu. Društvo je evidentiralo obvezu po ovom ugovoru u poslovnim knjigama, nakon provedene prethodne revizije i dane preporuke u Pismu rukovodstvu (točka 6.1.2.3 Izvješća).

6.2.7 Popis sredstava i obveza

Popis sredstava i obveza je propisan Pravilnikom o popisu sredstava i izvora sredstava od 30. 12. 2016. godine i Uputstvom o obavljanju i provođenju popisa. Društvo je sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji izvršilo popis imovine, potraživanja i obveza i Odlukom ravnatelja od 14. 10. 2021. godine formirano je Centralno popisno povjerenstvo i Popisno povjerenstvo za popis stalnih sredstava, materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara (u kojima je imenovano po sam članova) i popisna povjerenstva imenovana 24. 12. 2021. godine za popis gotovine, novčanih sredstava, potraživanja i obveza. Odlukom je utvrđen zadatak komisija da obave popis do 31. 12. 2021. godine i da dostave izvještaje o popisu Centralnom popisnom povjerenstvu do 10. 1. 2022. godine, koja će sačiniti zbirno izvješće o popisu i dostaviti upravi najkasnije deset dana od primitka Izvješća o popisu od strane popisnog povjerenstva.

Elaborat o popisu kao i izvješće o popisu stalnih sredstava, materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara sadrži podatke o vrijednosti stalnih sredstava Društva, predloženom rashodu i utvrđenom manjku, za koje je ravnatelj donio odluke o rashodu tih sredstava. Popisom potraživanja od kupaca i obveza prema dobavljačima konstatirano je koja potraživanja su zastarjela i koja je potrebno uskladiti.

6.3 IZVJEŠĆE O NOVČANIM TIJEKOVIMA

U Izvješću o novčanim tijekovima iskazani su ukupni novčani primici od 198.916 KM i ukupne novčane isplate od 774.066 KM, što za rezultat ima negativan novčani tijek u iznosu od 575.150 KM. Izvješće o novčanom tijeku sačinjeno je sukladno Pravilniku o sadržaju i formi finansijskih izvješća za gospodarska društva.

6.4 IZVJEŠĆE O PROMJENAMA NA KAPITALU

U Izvješću o promjenama na kapitalu za 2021. godinu iskazane vrijednosti na pojedinim pozicijama usklađene su sa iskazanim vrijednostima u Bilanci stanja i Bilanci uspjeha, što je šire pojašnjeno u točki 6.2.3 Izvješća.

6.5 BILJEŠKE UZ FINACIJSKA IZVJEŠĆA

Sukladno točki 25. MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvješća, uprava treba, pri sastavljanju finansijskih izvješća, procijeniti sposobnost subjekta da nastavi poslovati u vremenski neograničenom razdoblju. Subjekt je dužan sastavljati finansijska izvješća na osnovu principa stalnosti poslovanja, osim ako uprava ne namjerava da likvidira subjekt ili da prestane poslovati, ili ako nema realnu alternativu osim da postupi tako.

Kada je uprava, prilikom procjenjivanja, svjesna značajnih neizvjesnosti vezanih za događaje ili uvjete koji mogu dovesti u veliku sumnju mogućnost subjekta da nastavi poslovati u neograničenom razdoblju, subjekt je dužan da objavi svaku takvu neizvjesnost. Sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH člankom 4. propisano je da su Pravna lica dužna da sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i objavljivanje informacija u financijskim izvješćima vrše sukladno ovom zakonu, MRS i MSFI. Člankom 37. Zakona propisano je da financijska izvješća moraju pružiti istinit i objektivan prikaz financijskog položaja i uspješnosti poslovanja pravnih lica.

Uprava pri sastavljanju financijskih izvješća nije procijenila sposobnost Društva da nastavi poslovati u vremenski neograničenom razdoblju i samim tim financijska izvješća ne sadrže objavu značajnih neizvjesnosti sukladno točki 25 MRS-a 1 – Prezentacija financijskih izvješća.

U Bilješkama uz financijska izvješća dani su podaci po bilančnim pozicijama i određene informacije i dodatna pojašnjenja. Međutim, revizijom su utvrđene okolnosti koje stvaraju sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, koje se odnose na sljedeće: Društvo više godina posluje sa gubicima, što za posljedicu ima iskazani akumulirani gubitak od 2.559.113 KM (1.656.383 KM gubitak ranijih godina i izvještajne godine od 902.730 KM); Društvo je ostvarilo prihode od prodaje učinaka od 124.838 KM, dok su prihodi od subvencija i donacija iznosili 2.304.975 KM i čine 90% ukupno ostvarenih prihoda i znatno su veći od prihoda koje Društvo ostvaruje obavljanjem redovnih poslovnih aktivnosti.

Društvo se godinama značajnim dijelom financira iz proračuna FBiH, fondova i sa županijskog i gradskog nivoa. Navedeno mu omogućava pokriće tekućih troškova poslovanja, dok se iz poslovnih aktivnosti iskazuje gubitak. Navedeno ukazuje na to da Društvo nije u mogućnosti izmirivati tekuće obveze bez subvencija i transfera viših nivoa vlasti. Navodimo primjer da je gubitak za 2021. godinu iskazan 902.730 KM, a za 2020. godinu iznosio je 827.956 KM, dok su samo troškovi plaća i ostalih osobnih primanja za 2021. godinu iznosili 1.763.858 KM, a za 2020. godinu 1.709.765 KM.

Ove okolnosti stvaraju sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, ali Uprava prilikom sastavljanja financijskih izvješća za 2021. godinu nije izvršila procjenu sposobnosti subjekta da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu sukladno MRS-u 1 – Prezentacija financijskih izvješća, niti je to objavila u financijskim izvješćima, zbog čega ona nisu sastavljena sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Preporuka:

- ***izvršiti procjenu sposobnosti Društva da nastavi poslovati u vremenski neograničenom razdoblju i na osnovu izvršene procjene sačiniti bilješke uz financijska izvješća sukladno zahtjevima MRS-a 1 – Prezentacija financijskih izvješća i Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH.***

7. JAVNE NABAVE

U Društvu su u primjeni su sljedeća interna akta: Pravilnik o postupku izravnog sporazuma iz 2014. godine i Pravilnik o internim procedurama u postupku javnih nabava roba, usluga i radova iz 2018. godine.

Plan javnih nabava za 2021. godinu sačinjen je u studenom 2020. godine, na koji je Nadzorni odbor dao suglasnost 1. 12. 2020. godine. Ovim planom predviđene su nabave roba, usluga i radova u iznosu od 1.739.200 KM. Vršene su izmjene i dopune plana javnih nabava dva puta, sukladno rebalansu Plana poslovanja. Prva izmjena bila je u travnju 2021. godine kojom su predviđene nabave u iznosu od 3.400.085 KM, na koji je Nadzorni odbor na telefonskoj sjednici dao suglasnost 1. 4. 2021. godine. Druga izmjena izvršena je 24. 11. 2021. godine na koju je Nadzorni odbor je dao suglasnost 26. 11. 2021. godine i iznosio je 2.392.325 KM.

Prema prezentiranom izvješću Društva o utrošku sredstava kapitalnog transfera u tijeku 2021. godine pokrenute su procedure nabave u vrijednosti od 106.098 KM (sa PDV-om) za projekte: rekonstrukcija krova terminalne zgrade (46.423 KM), servis hidrantske mreže (9.711 KM), Izrada Glavnog projekta PAPI svjetala (23.400 KM), izrada projektne dokumentacije vatrodajavnog sustava (983 KM), izrada Elaborata tehničko tehnološkog rješenja avioservisa točenja goriva u zrakoplove (12.753 KM), izrada Idejnog projekta instalacije središnjih svjetala uzletno-sletne staze (5.890 KM) i elaborat prometno tehnološkog rješenja i projekta nove horizontalne signalizacije na stajanci 2 (6.938 KM).

Tijekom godine društvo je provelo 27 procedura javnih nabava ukupno procijenjene vrijednosti u iznosu od 308.302 KM, nakon kojih su zaključena 24 ugovora ukupne vrijednosti od 233.459 KM, a tri postupka su okončana u 2022. godini i zaključeni ugovori u vrijednosti od 67.978 KM.

Društvo je u 2021. godini realiziralo samo 13% postupaka javnih nabava u odnosu na planirano, a da pri tome nije usuglasilo niti izvršilo izmjene plana za 2021. godinu za navedena odstupanja. Od ukupno planiranih javnih nabava, one koje su uvjetovane realiziranjem kapitalnih transfera iznosile su 1.916.000 KM.

Plan javnih nabava je akt u kojem se detaljno planira potrošnja javnih sredstava putem provođenja jednog od postupaka koji je propisan Zakonom. Donošenjem financijskog plana za određenu godinu stvaraju se pretpostavke za donošenje plana javnih nabava. U planiranju javnih nabava ugovorni organi trebaju poći od definiranja potreba za narednu financijsku godinu uzimajući u obzir trogodišnje planove i jasno definirati predmet nabave, planirana sredstva i potrebne količine kako bi se postupci pokrenuli blagovremeno i osigurala transparentnost prilikom njihovog provođenja, te proveli u razdoblju za koje su i planirani, kako nalaže članak 17. Zakona o javnim nabavama.

Putem **otvorenog postupka** pokrenuto je šest procedura javne nabave nakon kojih su do kraja godine zaključena četiri ugovora ukupne vrijednosti od 99.084 KM i to: za nabavu usluga servisa sigurnosne opreme sa „Middle Point Electronics“ d.o.o. (7.250 KM), servisa i održavanja vatrogasne opreme „Holmatro“ sa „Pastor M“ d.o.o. (21.500 KM), servisa nadogradnje vatrogasnih vozila „Ziegler“ sa „Ziegler“ d.o.o. Kutina (29.337 KM). Dva postupka okončana su u 2022. godini u vrijednosti od 47.978 KM (za rekonstrukciju krova terminalne zgrade sa dobavljačem „Promark“ d.o.o. u vrijednosti od 39.678 KM i servis hidrantske mreže sa „Pastor M“ d.o.o. u vrijednosti od 8.300 KM).

Konkurentskim zahtjevom za dostavu ponuda pokrenute su četiri procedure nakon kojih su zaključena tri ugovora ukupne vrijednosti od 60.422 KM i to: za nabavu goriva sa „Hifa“ d.o.o. Tešanj (24.765 KM), uredskog i drugog potrošnog materijala sa „Antonio commerce“ d.o.o. (24.757 KM) i izrade elaborata tehničko tehnološkog rješenja avioservisa točenja goriva u zrakoplove sa „IGH“ d.o.o. (10.900 KM).

Direktnim sporazumima zaključeno je 17 ugovora ukupne vrijednosti u iznosu od 73.953 KM od kojih su najznačajniji: održavanje računovodstvenog programa sa dobavljačem „X-soft“ d.o.o. (6.000 KM), održavanje sustava „Niko“ sa „Niko“ d.o.o. Split (6.000 KM), održavanje softvera za plaće sa „aSc Company“ d.o.o. (6.000 KM), servis vatrogasnih aparata sa „Pastor M“ d.o.o. (5.993 KM), usluge revizije za 2020. godinu sa „aSc Company“ d.o.o. (6.000), izrada idejnog projekta instalacije središnjih svjetala uzletno-sletne staze sa „Aeriong“ d.o.o. (5.890 KM), izrada elaborata tehnološkog rješenja i projekta nove horizontalne signalizacije na stajanci 2 sa „Habitat“ d.o.o. (5.930 KM).

Izvršili smo uvid u sljedeće postupke nabava i to:

- otvorene postupke za nabave usluga servisa sigurnosne opreme (7.250 KM), servisa i održavanja vatrogasne opreme "Holmatro" (21.500 KM) i servisa nadogradnje vatrogasnih vozila "Ziegler" (29.337 KM);
- konkurentske zahtjeve za dostavu ponuda za nabavu goriva (24.765 KM), uredskog i drugog potrošnog materijala (24.757 KM) i izrade elaborata tehničko tehnološkog rješenja avioservisa točenja goriva u zrakoplove (10.900 KM);
- Direktne sporazume za održavanje softvera za plaće (6.000 KM), usluge revizije za 2020. godinu (6.000), nadogradnje softvera „DCS“ (950 KM), održavanje sustava „Niko“ (6.000 KM) i servis vatrogasnih aparata (5.993 KM).

Uvidom u procedure provedenih nabava nisu utvrđene nepravilnosti. Međutim, utvrdili smo da Društvo za određene nabave nije provodilo procedure: gorivo, usluge održavanje sustava DCS i usluga praćenja i evidencije stanja građevina. Naime, do travnja 2021. godine nabava goriva vršena je i od dobavljača „Oil-AC“ d.o.o. Mostar po ugovoru iz 2020. godine koji je istekao 31. 12. 2020. godine u vrijednosti od 5.788 KM. Za usluge održavanja sustava DCS Društvo je u lipnju 2021. godine provelo postupak nabave putem direktnog sporazuma, nakon kojeg je 1. 7. 2021. godine zaključen ugovor sa ponuđačem „Niko“ d.o.o. Split. Sa ovim dobavljačem je za iste usluge bio zaključen ugovor u 2019. godini na razdoblje travanj – prosinac 2019. godine. Međutim, dobavljač je do srpnja 2021. dostavljao mjesečne fakture u ukupnoj vrijednosti od 5.333 KM pozivajući se na ugovor iz 2019. godine. Dakle, Društvo je bez provedenog postupka javne nabave i zaključenog ugovora koristilo usluge održavanja sustava DCS u razdoblju siječanj – lipanj 2021. godine. Isto tako, u okviru ostalih usluga evidentirani su troškovi usluga praćenja i evidencije stanja građevina u ukupnom iznosu od 3.000 KM za koje nam nije prezentiran ugovor. Uvidom u analitičku karticu i fakture dobavljača utvrdili smo da se računi dobavljača „Zagrebinspekt“ d.o.o. Mostar evidentiraju mjesečno po 250 KM (bez PDV-a) za navedene usluge.

Društvo je u okviru troškova iskazalo troškove odvjetničkih i notarskih usluga (6.724 KM) evidentirane na temelju ispostavljenih faktura tijekom 2021. godine, za koje nema zaključene ugovore, niti je provelo nabavu usluga kako nalaže Zakon o javnim nabavama i Pravilnik o postupku za dodjelu ugovora za usluge iz Aneksa II dio B. Ugovorno tijelo u provođenju postupka nabave usluga iz Aneksa II dio B treba evidentirati sva postupanja u svrhu dokumentiranja načela transparentnosti. Naime, transparentnom objavom tehničke specifikacije, odnosno poziva za dostavu ponuda, koji sadrži elemente propisane Pravilnikom o postupku za dodjelu ugovora za usluge iz Aneksa II dio B Zakona, zadovoljava se princip transparentnosti i za dodjelu ugovora za spomenute usluge.

Društvo je u 2021. godini realiziralo samo 13% postupaka javnih nabava u odnosu na planirano, i nije usuglasilo i izvršilo Izmjene plana za 2021. godinu za navedena odstupanja. Izvršilo JE nabave goriva, usluga održavanja sustava DCS i usluga praćenja i evidencije stanja građevina bez provedene procedure javnih nabava najmanje u iznosu od 14.121 KM. Također, nije zaključivalo ugovore za nabave usluga iz Aneksa II dio B u iznosu od 6.724 KM, što nije sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama i Pravilnika o postupku za dodjelu ugovora za usluge iz Aneksa II dio B.

Preporuka:

- *postupke nabava provoditi sukladno Zakonu o javnim nabavama i Pravilniku o postupku za dodjelu ugovora za usluge iz Aneksa II dio B i ostalim važećim propisima. U slučaju značajnog odstupanja između planiranih i realiziranih javnih nabava blagovremeno sačiniti izmjene i dopune Plana javnih nabava.*

8. SUDSKI SPOROVI

Prema predočenoj evidenciji nadležne službe, protiv Društva se vodi osam sudskih postupaka. Postupci se najvećim dijelom odnose na tužbe iz radnih odnosa i za naknade štete, ukupne vrijednosti od 397.584 KM. Za četiri tužbe iz radnog odnosa ukupne vrijednosti od 75.000 KM donesene su presude, na koje su uložene žalbe, te su u tijeku postupci pred Županijskim sudom u Mostaru. Ostale tužbe su u tijeku i za njih nije donesena presuda.

Društvo vodi četiri sudska spora protiv sljedećih dužnika: JP „BH Airlines“ Sarajevo u iznosu od 105.809 KM, „New Livingston“ Italija u iznosu od 97.792 KM, „Air Commerce“ Sarajevo u iznosu od 52.019 KM i „VIP Aviation“ Mostar u iznosu od 9.500 KM. Za tužbu po osnovu duga protiv Mistral Air SRL Roma u vrijednosti od 591.119 KM sudska presuda je donesena 25. veljače 2020. godine, a postupak priznanja presude i naplate je u tijeku, budući da se radi o dužniku iz inozemstva.

Za navedene postupke za koje su donesene presude protiv Društva u vrijednosti od najmanje 75.000 KM nije izvršena procjena, niti su izvršena rezerviranja u financijskim izvješćima, što nije sukladno zahtjevima MRS-a 37 – Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna imovina, koji nalaže da rezerviranja treba priznati ako je vjerojatno da će podmirenje obveze zahtijevati odljev resursa.

Rezerviranje se priznaje kada:

- subjekt ima sadašnju obvezu (zakonsku ili izvedenu) kao rezultat nekog prošlog događaja;
- je vjerojatno da će za izmirenje obveze biti neophodan odljev resursa koji sadrže ekonomske koristi;
- se može napraviti pouzdana procjena iznosa obveze.

Preporuka:

- *rezerviranja po aktualnim sudskim sporovima vršiti sukladno MRS-u 37 – Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva, s ciljem fer i istinitog prikazivanja financijskog položaja i rezultata poslovanja Društva.*

9. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠĆA

Društvo je 26. 7. 2022. godine dostavilo komentar na Nacrt izvješća o izvršenoj financijskoj reviziji za 2021. godinu, u kojem su prihvaćeni nalazi i preporuke revizije.

U komentaru je konstatiralo da će sačiniti akcijski plan s ciljem da se procedure poslovanja poboljšaju, kako ne bi došlo do ponavljanja uočenih nedostataka u radu.

NAPOMENA: Voditeljica tima u reviziji do 26. 4. 2022. godine bila je Katica Galić, kojoj je s tim datumom sporazumno prestao radni odnos u Uredu za reviziju institucija u FBiH.

Koordinatorica rada u Sektoru za
financijsku reviziju javnih poduzeća

Mia Buljubašić

Tim za reviziju

Nina Šunjić – voditeljica tima

Adisa Šahović – članica tima

V PRILOG: GODIŠNJA FINACIJSKA IZVJEŠĆA

Bilanca uspjeha za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine			
Naziv pravne osobe: JP „Međunarodna zračna luka – Aerodrom Mostar“ d.o.o. Mostar			
RB	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna godina
A)	DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 4)	2.429.813	3.516.665
1	Prihodi od prodaje robe	0	0
2	Prihodi od prodaje učinaka	124.838	120.707
3	Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	0	0
4	Ostali poslovni prihodi	2.304.975	3.395.958
II	Poslovni rashodi (od 1 do 9)	3.316.242	3.446.488
1	Nabavna vrijednost prodane robe	0	0
2	Materijalni troškovi	115.210	91.836
3	Troškovi plaća i ostalih osobnih primanja	1.763.858	1.709.765
4	Troškovi proizvodnih usluga	148.685	339.464
5	Amortizacija	1.106.296	1.151.352
6	Troškovi rezerviranja	0	0
7	Nematerijalni troškovi	182.193	154.071
8	Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	0	0
9	Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	0	0
III	Dobit od poslovnih aktivnosti (I-II)	0	70.177
	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II-I)	886.429	0
	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Financijski prihodi (od 1 do 6)	65	40
1	Financijski prihodi od povezanih pravnih osoba	0	0
2	Prihodi od kamata	54	19
3	Pozitivne kursne razlike	11	21
4	Prihodi od efekata valutne klauzule	0	0
5	Prihodi od sudjelovanja u dobiti zajedničkih ulaganja	0	0
6	Ostali financijski prihodi	0	0
V	Financijski rashodi (od 1 do 5)	3.284	101
1	Financijski rashodi iz odnosa sa povezanim pravnim osobama	0	0
2	Rashodi kamata	3.419	6
3	Negativne kursne razlike	135	95
4	Rashodi iz osnova valutne klauzule	0	0
5	Ostali financijski rashodi	0	0
VI	Dobit od financijskih aktivnosti (IV-V)	0	0
	Gubitak od financijske aktivnosti (V-IV)	3.219	61
VII	Dobit od redovite aktivnosti (III-VI) > 0	0	70.116
VIII	Gubitak od redovite aktivnosti (III-VI) < 0	889.648	0
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
IX	Ostali prihodi i dobici (od 1 do 9)	73.446	207
1	Dobici od prodaje stalnih sredstava	0	0
2	Dobici od prodaje investicijskih nekretnina	0	0
3	Dobici od prodaje bioloških sredstava	0	0
4	Dobici od prodaje sudjelovanja u kapitalu i vrijednosnih papira	0	0
5	Dobici od prodaje materijala	0	0
6	Viškovi	0	0
7	Naplaćena otpisana potraživanja	1.391	0
8	Prihodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika	0	0
9	Otpis obveza, ukinuta rezerviranja i ostali prihodi	72.055	207
X	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 9)	10.938	868.012
1	Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	0	0
2	Gubici od prodaje i rashodovanja investicijskih nekretnina	0	0
3	Gubici od prodaje i rashodovanja bioloških sredstava	0	0
4	Gubici od prodaje sudjelovanja u kapitalu i vrijednosnih papira	0	0
5	Gubici od prodaje materijala	0	0
6	Manjkovi	31	26
7	Rashodi na osnovu zaštite od rizika	0	0

8	Rashodi na temelju ispravaka vrijednosti i otpisa potraživanja	10.907	867.986
9	Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	0	0
XI	Dobit na temelju ostalih prihoda i rashoda (IX-X)	62.508	0
XII	Gubitak na temelju ostalih prihoda i rashoda (X-IX)	0	867.805
	PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI SREDSTAVA		
1	Prihodi na osnovu usklađivanja vrijednosti sredstava	0	0
2	Rashodi na osnovu usklađivanja vrijednosti sredstava	0	0
3	Povećanje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava	0	0
4	Smanjenje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava	0	0
XIII	Dobit od usklađivanja vrijednosti (1-2+3-4) > 0	0	0
XIV	Gubitak od usklađivanja vrijednosti (1-2+3-4) < 0	0	0
1*	Prihodi na osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravaka neznačajnih grešaka iz ranijih razdoblja	0	0
2*	Rashodi na osnovu promjena računovodstvenih politika i ispravaka neznačajnih grešaka iz ranijih razdoblja	75.590	30.267
	DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XV	Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza (VII-VIII+XI-XII+XIII-XIV+1*-2*) > 0	0	0
XVI	Gubitak neprekinutog poslovanja prije poreza (VII-VIII+XI-XII+XIII-XIV+1*-2*) < 0	902.730	827.956
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
1**	Porezni rashodi razdoblja	0	0
2**	Odloženi porezni rashodi razdoblja	0	0
3**	Odloženi porezni prihodi razdoblja	0	0
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XVII	Neto dobit neprekinutog poslovanja (XV-XVII - 1** - 2** + 3**) > 0	0	0
XVIII	Neto gubitak neprekinutog poslovanja (XV-XVII - 1** - 2** + 3**) < 0	902.730	827.956
	DOBIT ILI GUBITAK PREKINUTOG POSLOVANJA		
XIX	Neto dobit prekinutog poslovanja	0	0
XX	Neto gubitak prekinutog poslovanja	0	0
	NETO DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA		
XXI	Neto dobit razdoblja (XVII-XVIII+XIX-XX) > 0	0	0
XXII	Neto gubitak razdoblja (XVII-XVIII+XIX-XX) < 0	902.730	827.956
B)	OSTALA SVEOBUHvatNA DOBIT ILI GUBITAK		
1	Dobici utvrđeni direktno u kapitalu	0	0
2	Gubici utvrđeni direktno u kapitalu	0	0
3	Obračunati odloženi porez na ostalu sveobuhvatnu dobit	0	0
XXIII	Neto ostala sveobuhvatna dobit (1-2-3) > 0	0	0
XXIV	Neto ostali sveobuhvatni gubitak (1-2-3) < 0	0	0
	Ukupna neto sveobuhvatna dobit razdoblja (XXI-XXII+XXIII-XXIV) > 0	0	0
	Ukupna neto sveobuhvatna dobit razdoblja (XXI-XXII+XXIII-XXIV) < 0	902.730	827.956
	Neto dobit/gubitak razdoblja prema vlasništvu (XXI ili XXII)	-902.730	-827.956
	a) vlasnicima matice	-767.682	-704.094
	b) vlasnicima manjinskih interesa	-135.048	-123.862
	Neto dobit/gubitak razdoblja prema vlasništvu (XXIII ili XXIV)	-902.730	-827.956
	a) vlasnicima matice	-767.682	-704.094
	b) vlasnicima manjinskih interesa	-135.048	-123.862
	Zarada po dionici:		
	a) obična	0	0
	b) razdijeljena	0	0
	Prosječan broj zaposlenih:		
	- na bazi sati rada	59	55
	- na bazi stanja krajem mjeseca	59	55

Uprava je pripremila financijska izvješća i odobrila ih 27. 2. 2022. godine.

v. d. ravnatelja
Ivan Ljubić

Bilanca stanja na 31. 12. 2021. godine					
Naziv pravne osobe: JP „Međunarodna zračna luka – Aerodrom Mostar“ d.o.o. Mostar					
1	2 Pozicija	Iznos tekuće godine			Iznos prethodne godine /neto/
		Bruto	Ispravka vrijednosti	NETO (3-4)	
1	2	3	4	5	6
	A K T I V A				
	A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI (od 1 do 8)	24.296.814	11.351.804	12.945.010	13.959.390
1	Nematerijalna sredstva	945.032	650.944	294.088	406.291
2	Nekretnine, postrojenja i oprema	23.351.782	10.700.860	12.650.922	13.553.099
3	Investicijske nekretnine	0	0	0	0
4	Biološka sredstva	0	0	0	0
5	Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	0	0	0	0
6	Dugoročni finansijski plasmani	0	0	0	0
7	Druga dugoročna potraživanja	0	0	0	0
8	Dugoročna razgraničenja	0	0	0	0
	B) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	0	0	0	0
	C) TEKUĆA SREDSTVA (od 1 do 2)	6.378.902	5.326.368	1.052.534	1.760.098
1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	1.526	1.526	0	0
2	Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	6.377.376	5.324.842	1.052.534	1.760.098
	D) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	0	0	0	0
	E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	0	0	0	0
	I) POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	30.675.716	16.678.172	13.997.544	15.719.488
	II) Izvanbilančna evidencija – izvanbilančna aktiva	0	0	0	0
	UKUPNO AKTIVA (I+II)	30.675.716	16.678.172	13.997.544	15.719.488
	P A S I V A				
	A) KAPITAL (od 1 do 10)			7.316.853	8.219.583
1	Osnovni kapital			9.329.160	9.329.160
2	Upisani neuplaćeni kapital			0	0
3	Emisiona premija			0	0
4	Rezerve			430.000	430.000
5	Revalorizacijske rezerve			0	0
6	Nerealizirani dobici			0	0
7	Nerealizirani gubici			0	0
8	Neraspoređena dobit			116.806	116.806
9	Gubitak do visine kapitala			2.559.113	1.656.383
10	Otkupljene vlastite dionice i udjeli			0	0
	B) DUGOROČNA REZERVIRANJA			6.476.558	7.158.708
	C) DUGOROČNE OBVEZE			0	0
	D) ODLOŽENE POREZNE OBVEZE			0	0
	E) KRATKOROČNE OBVEZE (od 1 do 8)			128.543	341.197
1	Kratkoročne finansijske obveze			103.500	329.199
2	Obveze iz poslovanja			20.320	11.848
3	Obveze iz specifičnih poslova			0	0
4	Obveze na temelju plaća, naknada i ostalih primanja uposlenih			0	150
5	Druge obveze			4.723	0
6	Obveze za PDV			0	0
7	Obveze za ostale poreze i druge dažbine			0	0
8	Obveze za porez na dobit			0	0
	F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA			75.590	0
	G) ODLOŽENE POREZNE OBVEZE			0	0
	I) POSLOVNA PASIVA (A+B+C+D+E+F+G)			13.997.544	15.719.488
	II) Izvanbilančna evidencija – izvanbilančna pasiva			0	0
	UKUPNO PASIVA (I+II)			13.997.544	15.719.488

Uprava je pripremila finansijska izvješća i odobrila ih 27. 2. 2022. godine.

v. d. ravnatelja
Ivan Ljubić

Izvešće o gotovinskim tijekovima za razdoblje od 1. 1. do 31. 12. 2021. godine (Indirektna metoda)				
Naziv pravne osobe: JP „Međunarodna zračna luka – Aerodrom Mostar“ d.o.o. Mostar				
	Opis	Oznaka (+,-)	IZNOS	
			Tekuća godina	Prethodna godina
A. GOTOVINSKI TIJEKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI				
1	Neto dobit (gubitak) za razdoblje		(902.730)	(827.956)
	Usklađenje za:			
2	Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+	0	0
3	Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+(-)	0	0
4	Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	+	1.106.296	1.151.352
5	Gubici (dobici) od otuđenja materijalnih sredstava	+(-)	0	0
6	Usklađenja na temelju dugoročnih financijskih sredstava	+(-)	0	0
7	Nerealizirani rashodi (prihodi) od kursnih razlika	+(-)	0	0
8	Ostala usklađenja za negotovinske stavke	+(-)	0	0
9	Ukupno (od 2 do 8)		1.106.296	1.151.352
10	Smanjenje (povećanje) zaliha	+(-)	0	0
11	Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+(-)	190.712	1.275.198
12	Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+(-)	(4.322)	120.591
13	Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	(53.976)	(13.707)
14	Povećanje (smanjenje) obveza prema dobavljačima	+(-)	8.472	(142.089)
15	Povećanje (smanjenje) drugih obveza	+(-)	(221.126)	100.117
16	Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	75.590	(212.279)
17	Ukupno (od 10 do 16)		(4.650)	1.127.831
18	Neto gotovinski tijek od poslovnih aktivnosti (1+9+17)		198.916	1.451.227
B. GOTOVINSKI TIJEKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI				
19	Priljevi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (od 20 do 25)		0	0
20	Priljevi na temelju kratkoročnih financijskih plasmana	+	0	0
21	Priljevi na temelju prodaje dionica i udjela		0	0
22	Priljevi na temelju prodaje stalnih sredstava	+	0	0
23	Priljevi na temelju kamata	+	0	0
24	Priljevi od dividendi i sudjelovanju u dobiti	+	0	0
25	Priljevi na temelju ostalih dugoročnih financijskih plasmana	+	0	0
26	Odljevi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (od 27 do 30)		0	0
27	Odljevi na temelju kratkoročnih financijskih plasmana	-	0	0
28	Odljevi na temelju kupovine dionica i udjela	-	0	0
29	Odljevi na temelju kupovine stalnih sredstava	-	0	0
30	Odljevi na temelju ostalih dugoročnih financijskih plasmana	-	0	0
31	Neto priljev gotovine iz ulagačkih aktivnosti (19-26)		0	0
32	Neto odljev gotovine iz ulagačkih aktivnosti (26-19)		0	0
C. GOTOVINSKI TIJEKOVI IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI				
33	Priljevi gotovine iz financijskih aktivnosti (od 34 do 37)		0	0
34	Priljevi na temelju povećanja osnovnog kapitala	+	0	0
35	Priljevi na temelju dugoročnih kredita	+	0	0
36	Priljevi na temelju kratkoročnih kredita	+	0	0
37	Priljevi na temelju ostalih dugoročnih i kratkoročnih obveza	+	0	0
38	Odljevi gotovine iz financijskih aktivnosti (od 39 do 44)		774.066	669.393
39	Odljevi na temelju otkupa vlastitih dionica i udjela	-	0	0
40	Odljevi na temelju dugoročnih kredita	-	0	0
41	Odljevi na temelju kratkoročnih kredita	-	0	0
42	Odljevi na temelju financijskog lizinga	-	0	0
43	Odljevi na temelju isplaćenih dividenda	-	0	0
44	Odljevi na temelju ostalih dugoročnih i kratkoročnih obveza	-	774.066	669.393
45	Neto priljev gotovine iz financijskih aktivnosti (33-38)		0	0
46	Neto odljev gotovine iz financijskih aktivnosti (38-33)		774.066	669.393
47	D. UKUPNI PRILJEVI GOTOVINE (18+31+45)		198.916	1.451.227
48	E. UKUPNI ODLJEVI GOTOVINE (18+32+46)		774.066	669.393
49	F. NETO PRILJEV GOTOVINE (47-48)		0	781.834
50	G. NETO ODLJEV GOTOVINE (48-47)		575.150	0

51	H. Gotovina na početku izvještajnog razdoblja		1.373.641	591.807
52	I. Pozitivne kursne razlike na temelju preračuna gotovine	+	0	0
53	J. Negativne kursne razlike na temelju preračuna gotovine	-	0	0
54	K. Gotovina na kraju izvještajnog razdoblja (51+49-50+52-53)		798.491	1.373.641

Uprava je pripremila financijska izvješća i odobrila ih 27. 2. 2022. godine.

**v. d. ravnatelja
Ivan Ljubić**

Izvešće o promjenama na kapitalu za razdoblje koje završava na 31. 12. 2021. godine
Naziv pravne osobe: JP „Međunarodna zračna luka – Aerodrom Mostar“ d.o.o. Mostar

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	DIO KAPITALA KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG GOSPODARSKOG DRUŠTVA						MANJINSKI INTERES	UKUPNO KAPITAL (7+8)
	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Revalorizacijske rezerve	Nerealizirani dobiti/gubici	Ostale rezerve	Akumulirana neraspoređena dobit/gubitak nepokriveni	Ukupno (2+3+5+7)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Stanje na 31. 12. 2019. god.	9.329.160	0	0	430.000	-711.621	9.047.539	0	9.047.539
2. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Efekti ispravaka grešaka	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Ponovo iskazano stanje na 31. 12. 2019, odnosno 1. 1. 2020. god. (1 ± 2 ± 3)	9.329.160	0	0	430.000	-711.621	9.047.539	0	9.047.539
5. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstava	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Nerealizirani dobiti/gubici po osnovu fin. sred. raspol. za prodaju	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Kursne razlike nastale prevođ. fin. izvješća u drugu valutu prezentacije	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Neto dobit/gubitak iskazan u bilanci uspjeha	0	0	0	0	-827.956	-827.956	0	-827.956
9. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapital	0	0	0	0	0	0	0	0
10. Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka	0	0	0	0	0	0	0	0
11. Emisija dion. kapitala i drugi oblici poveć. ili smanj. osnovnog kapitala	0	0	0	0	0	0	0	0
12. Stanje na 31. 12. 2020. godine, odnosno 1. 1. 2021. godine (4 ± 5 ± 6 ± 7 ± 8 ± 9 -10 + 11)	9.329.160	0	0	430.000	-1.539.577	8.219.583	0	8.219.583
13. Efekti promjena u računovodstvenim politikama	0	0	0	0	0	0	0	0
14. Efekti ispravaka grešaka	0	0	0	0	0	0	0	0
15. Ponovno iskazano stanje na 31. 12. 2020, odnosno 1. 1. 2021. god. (12 ± 13 ± 14)	9.329.160	0	0	430.000	-1.539.577	8.219.583	0	8.219.583
16. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstva	0	0	0	0	0	0	0	0
17. Nerealizirani dobiti/gubici po osnovu fin. sreds. raspol. za prodaju	0	0	0	0	0	0	0	0
18. Kursne razlike nastale prevođ. fin. izvješća u drugu valutu prezentacije	0	0	0	0	0	0	0	0
19. Neto dobit (gubitak) iskazan u bilanci uspjeha	0	0	0	0	-902.730	-902.730	0	-902.730
20. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapitalu	0	0	0	0	0	0	0	0
21. Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka	0	0	0	0	0	0	0	0
22. Emisija dion. kapitala i drugi oblici poveć. ili smanj. osnovnog kapitala	0	0	0	0	0	0	0	0
23. Stanje na 31. 12. 2021. god. (15±16±17±18±19±20-21+22)	9.329.160	0	0	430.000	-2.442.307	7.316.853	0	7.316.853

Uprava je pripremila finansijska izvješća i odobrila ih 27. 2. 2022. godine.

**v. d. ravnatelja
Ivan Ljubić**